TÜRK SOLU

Yıl : 1
Sayı : 13
13 Şubat 1968
100 Kuruş

«Açılın Kapılar, Kurtuluş Ordusu Geliyor!»

Amerikan Efsanesi Darmadağın

Vietnam savaşı konusunda, Johnson kadar iyimser olmıyan Mc. Namara, görevinden uzaklaştırılmıştır.

Washington yetkilileri, Vietnam'da askeri zaferin artık bir oldu bitti olduğunu ilân ediyorlardı. Yeni Milli Savunma Bakanı; «artık mesele düşmana yenilgiyi kabul ettirmektir» diyordu.

Ve Amerikan propagandasını yansıtan basın, Amerikan emperyalizminin sözcülerinin, bu böbürlenmelerini ciddiye alıyordu.

«Vietkong — diyordu, beyin yıkama görevini yerine getiren bu basın — son zamanlarda kayda değer bir başarı gösterememiştir. Amerikan birlikleri, ülkenin ücra yerlerinde önemli harekâta girişmişlerdir. O halde Vietkong'un günleri sayılıdır.»

Ve işte Washington, dünyayı böyle toz pembe gördüğü anda, darbe bir yıldırım hızı ile Amerikan emperyalistlerinin üzerine indi.

Ve özgür yaşamaya azmetmiş bir ulusu hiçbir kuvvetin yenemiyeceğini bütün dünya önünde bir kez daha ispat edilmiş oldu.

Saygon'da Vietnam kukla hükümetinin barındığı Bağımsızlık Sarayı önüne gelen kurtuluş savaşçıları, ilk işareti verdiler. «Kimdir o!» diye haykıran nöbetçilere karanlıktan gelen cevap şu oldu: «Biz Milli Kurtuluş Ordularıyız. Açılın kapılar!» ve ilk ateş teatisi böyle başladı.

Aynı anda kurtuluş savaşçıları Vietnam'ın belli başlı 38 şehrinde birden, ülkede Amerikan askeri tesisi olarak sözü edilmeye değer nesi varsa, hepsine birden hücuma geçtiler.

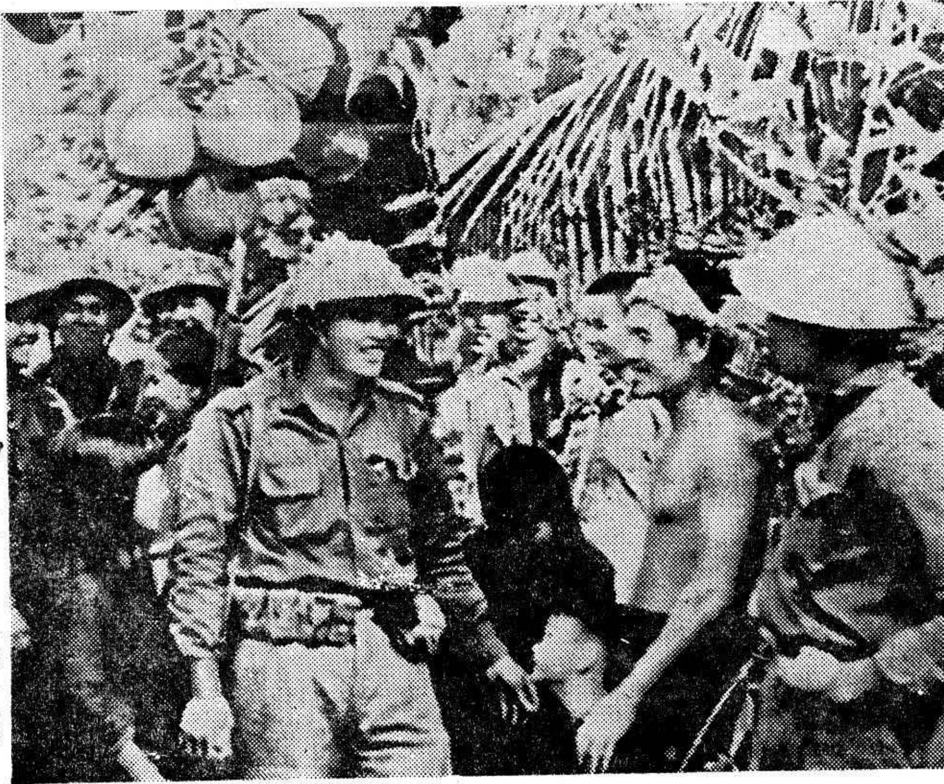
Bu arada, Saygon'daki Amerikan Elçiliğini zaptettiler ve 6 saat ellerinde tuttular. Vietnam'daki Amerikan kuvvetleri kumandanı Westmorland ve Amerikan elçisi önceden özel olarak hazırlanmış gizlenme yerlerine sığınmak zorunda kaldılar.

Şu satırların yazıldığı anda, Başkent Saygon'un 9 semtinin beşi, milli kurtuluş ordusunun elindedir. Taarruzun ikinci haftasında, Kurtuluş Ordusu. Hue dahil; 12 eyalet merkezini kontrolü altında tutmaktadır.

Çember içine alınan Khe-San'daki Amerikan deniz erlerinin mevzileri top ateşi altındadır. Pentagon'da «Khe-San, bir ikinci Dien-Bien-Phu olur mu, olmaz mı?» sorusu üzerinde tartışmalar olurken, Vietnam Kurtuluş Cephesi hükümet karargâhını Saygon'un göbeğinde kurmuştur. Amerikanın emrindeki kukla Güney Vietnam hükümeti ordusu, tam bir panik içinde çözülmektedir.

Son olarak Sok Trong'da bir tabur silâhlariyle Kurtuluş Ordusu saflarına katılmıştır.

Dünyanın en güçlü emperyalist ülkesini dize getiren Vietnam halkının yarattığı mucizenin ardında yatan ana sebep, kuzeyde Vietnam Demokratik Cumhuriyetinin ve güneyde de Milli Kurtuluş Cephesinin Vietnam halkının gerçek temsilcileri oluşu, sağcısından en solcusuna kadar Vietnam'da milliyetçi olarak ne varsa, namuslu olarak ne varsa, onları kucaklamasıdır. Ve böyle bir durumda, hiçbir şey Amerikan emperyalizminin tam ve kesin yenilgisini önliyemiyecektir.

Vietnam'lı köylüler kurtuluş savaşçılarını uğurluyor.

Vietnam ve Biz

Erdoğan BAŞAR

Güney Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi savaşçılarının, son günlerdeki saldırıları ve zaferleri, çıkarını ve umudunu Amerikalılara bağlamış olanlar dışında, bütün Türk yurtseverlerini sevindirdi. Saldırgan emperyalistler karşısında. Vietnam'ın çektikleri de hepimizi üzüyor, kimilerimizi kedere boğuyordu.

«Kıvançta ve tasada ortak Türk Ulusu» için Vietnam'ın çektikleri ve akıllara sığmayan savaşı, ortak bir kıvanç ve tasa kaynağı haline geldi.

Bu durumun nedeni, bizim de, vaktiyle benzer acılara katlanmış, benzer yokluklar içinde şahlanmış ve yurdumuzu emperyalizmin maşası saldırganlardan kurtarmış olmamızdan ibaret değildir. Vietnam için ve emperyalizmin baskısı altında ezilen bütün uluslar için duyduğumuz üzüntü ve kıvanç, insanlık duygusu kadar, kendi durumumuzun uyandırdığı tasa ve umutları da yansıtıyor. Kimimiz bilinçle, kimimiz de bilinç altında anlıyoruz ki, Vietnam'daki saldırgan emperyalist Amerika, bütün sömürge, yarı-sömürge ülkelerin ve bütün bağımlı, yarı-bağımlı ulusların baş belâsıdır. Bu bakımdan, mutlak dünya egemenliği peşinde, insanlığı ilerlemeden, barıştan ve huzurdan yoksun bırakan bu uğursuz deve vurulacak her darbenin, bizim ve benzerlerimizin üzerindeki baskıyı biraz hafifleteceğini herkes anlıyor.

Bundan başka, yenilmez diye anlatılan Amerikan emperyalizminin, pekâlâ yenilebileceğini, ezilen uluslar dünyasına, Vietnamlılar öğretiyor. Bu başarı, Amerika Birleşik Devletleri emperyalizmine karşı zafer kazanmak için, gerekli tutum ve davranışların neler olması gerektiğini de, çok açık ve seçik olarak, hiçbir duraksamaya yer bırakmıyacak bir berraklıkla anlatıyor.

Yani Vietnam savaşçılarının ulusal zaferlerine bizi, yalnız geçmişimiz değil, asıl bugünümüz bağlıyor.

Vietnam'daki anlatılması imkânsız mücadelenin yürütücülerinden ilk öğrenilecek olan, anti-emperyalist mücadelenin çok geniş bir cephe halinde kurulabilmiş, milli bağımsızlık savaşının tam bir milli kurtuluş savaşı boyutları içinde yürütülebilmiş bulunmasıdır.

Bu konuda bir tek örnek vermek, geniş kapsamlı savaş anlayışının nerelere kadar varabileceğini göstermeye yetecektir sanıyoruz.

Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi, tam bir cephedir. Bu cepheye katılmış örgütlerin içinde, Vietnam Demokratik Partisinin durumu en ilgi çekici olmasıdır. Ünlü İngiliz düşünürü Bertrand Russell'in «War Crimes in Vietnam» adlı kitabından öğrendiğimize göre: «... bu parti, eski devlet memurlarından ve öldürülen Diem'in hükûmetinden önceki Güney Vietnam hükûmetlerine sempatisi olanlardan meydana gelen **hareketli bir anti-komünist gruptur.** Bu partinin mücadele parolası şudur : **«Özgür insanların yararına olarak, her yerde, komünizmin bozguna uğratılması için!»**

Bu olay üzerinde her Türk'ün, genişliğine ve derinliğine, uzun uzun düşünmesi gerekir. Vietnam Demokratik Partisinin bu açık tutumuna rağmen, milli kurtuluş yolunda onunla işbirliği yapmayı kabul eden savaşçıların tutumu kadar, gene milli kurtuluş yolunda, ideolojik bakımdan en büyük düşman saydığı unsurlarla işbirliğini kabul etmiş Vietnam Demokratik Partisi yöneticilerinin tutumu üzerinde de durmak gerekir.

Kendilerinin parlâmentoda kalmasını her şeyin üstünde tutan, sosyalist mücadeleyi tekellerine almaya yeltenen, milli kurtuluş savaşından söz açılınca da; «Kim anti-emperyalist mücadele istiyorsa, buyursun arkamıza takılsın» açıkgözlüğünü kullanan politikacılar, bu olaydan, şüphesiz ders almıyacaklardır. Ama anti-emperyalist mücadeleyi ve sosyalist ülküyü bir kolay ikbal yolu olarak değil de, kurtarıcı bir yol diye seçmiş olanlar, yani TİP dahil, bütün siyasi partilerin namuslu üyeleri ve partisiz devrimciler, partisiz milliyetçiler, bu tutumu benimsemek zorundadırlar.

★

Gene son Vietnam olaylarının ortaya koyduğu bir gerçek daha var: Kurtuluş kuvvetleri, ister kendi başlarına, ister kuzeyden aldıkları takviyelerle olsun, hep Vietnamlılardan ibarettır. Aralarında ne Çinli var, ne Rus. Bunları hep Amerikan ve Avrupa basınının verdiği haberlerden öğreniyoruz.

Bu kuvvetler, kendi yurtlarının, kendi şehirlerinin içinde ve etrafında savaşıyorlar. Ama karşılarındaki kuvvetler kim? Gene batılı ajansların haberlerine göre, Güney Vietnam'da bir «müttefikler» varmış; Vietnamlılar onların ellerinden kendi yurtlarını kurtarmaya çalışıyorlar. Ya bu «müttefikler» kim? Amerikan kuvvetleri ile Amerikan uşağı Güney Vietnam silâhlı kuvvetleri. Milli Kurtuluş Cephesi kuvvetleri Saygon'da önemli başarılar kazanıyor ve bu kuvvetleri «müttefik hava kuvvetleri» bombalıyor. Adamlar, kendi öz yurtlarında, kendi şehirlerinde, kendi kardeşleri eliyle, ama hep Amerika hesabına bombalanıyorlar.

Düşünebiliyor muyuz? Kendimizi Ankara'yı, İstanbul'u, İzmir'i, Adanayı, Antebi, Diyarbakır'ı, Erzurum'u düşman elinden kurtarmak için savaşırken, kendi kardeşlerimizin bombardımanı altında, Ankara'nın, İstanbul'un göbeğinde, sığınak ararken tasavvur edebiliyor muyuz?

Böyle bir bağımsızlık mücadelesinin birleşilemiyecek tek unsuru, böylece daha iyi ortaya çıkıyor. Amerikan uydularından, Amerikan taraftarlarından başka herkes, herkes toplaşacaktır.

Türk, Türk'e düşman olmıyacaktır. Ama Türk, Amerikalılarla işbirliği yapıp yurdun sömürülmesine yardımcı olanları, ulusun geri ve bağımlı durumda kalmasına yardımcı olanları affetmiyecektir.

Hiç kimse, Vietnam'daki Milli Kurtuluş Cephesi savaşçılarından daha fazla milliyetçi gibi görünmeye kalkmasın.

Ve hiç kimse, ama hiç kimse, Vietnam Milli Kurtuluş Cephesindeki sosyalistlerden daha fazla sosyalistlik iddia etmeye yeltenmesin.

başyazı

Faşizm Yine Mülkiyeyi Zorluyor

Geçen hafta soğuk bir kış sabahının ilk saatlerinde Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesine gelen bir sivil polis ekibi Mülkiyenin Öğrenci Derneği Başkanı Uluç Gürkan'ın yatak odasını bastı ve Gürkan'ın doğru dürüst giyinmesine bile izin, fırsat vermeden apar topar götürdü. Aynı dakikalarda bir başka sivil polis ekibi Mülkiye Dergisi sorumlu Yazı İşleri Müdürü Turgut Bata'nın evini basıyordu.

Gerekli formaliteler yerine getirildikten sonra iki genç cezaevine kapatıldılar. Yetkililer tutuklama olayından üç ay önce yayınlanan «Mülkiye» Dergisinde çıkan iki yazının ünlü 142. maddeyi ihlâl ettiğini iddia ediyorlardı. Ama politika amaçlarıyla açılan bu gibi siyasî dâvalarda Yargıtay'ın nasıl bir tutum benimsediğini gözönünde tutan savcı gençlere siyasî olmayan bir suç da yüklemeyi ihmâl etmedi. Bu yeni suç: «Görevli memura, görevi başında hakaret!» idi.

Böylece ik mülkiyeli şu anda Ankara Merkez Cezaevinde kapalıdırlar.

Bu olay tek başına alınmamalıdır: Gürkan'la Balta'nın başlarına gelen, Türkiye'de bugünlerde milliyetçi unsurlara karşı estirilmek istenen genel terör havasının bir parçasıdır.

Bu ülkede Mülkiye, gerici iktidarlar için tekin yer değildir. Ve hiçbir polis yetkilisi, kesin emir almadan sabah karanlığında Mülkiyeyi basıp, bu biçimde Öğrenci Derneği Başkanını apar topar alıp götüremez.

Bu iki Mülkiyeli, Türkiye'nin mes'elelerini, bu arada Kıbrıs dâvamızı doğru olarak koyan, ve bu dâva uğrunda emperyalizme karşı mücadelede öğrenci gençliğin en ön safında yer alan bilinçli yurtsever gençlerdir. Onlar, her tutarlı Türk Milliyetçisinin, her içten Atatürk'çünün bu günün şartlarında yapmak zorunda olduğu şeyi yaptılar; tam bağımsız ve gerçekten demokratik bir Türkiye'yi gerçekleştirmek için kendilerine düşen görevi yerine getirdiler.

Gürkan'lar ayrı ayrı bütün millî dâvaların emperyalizme karşı mücadelenin ayrılmaz bir parçası olduğunu kavrayan ve gereğini yapanlardır.

Bu biçimde gadre uğramaları, onları millet yolundan döndürmiyecektir. Ama Mülkiye olayı, her Türk yurtseverini derin derin düşündürmelidir.

Her ülkede olduğu gibi, Türkiye'de de Faşizm, gücü yeterse, en dinamik uç olan gençlik çevrelerinden başlayacaktır ve osnra bu ülkede namuslu kim varsa, yurtsever kim varsa, herkesi ergeç ezecektir. Menderes iktidarı antidemokratik eylemine daha 1950 de öğrenci derneğinden solcu gençleri tutuklamakla başladı; milliyetçi kuruluşları temizlemeye devam etti ve sonunda sıra, üzerine taşlı, sopalı sokak serserileri saldırtılan İnönü'ye kadar geldi.

Demokratik özgürlükler, bölünmez bir bütündür. Gürkan'la Balta'nın yazma, konuşma hakkı baltalanırsa, olaylara uyanık Türk Milliyetçisi açısından bakan her vatandaşın demokratik hak ve özgürlüğü tehlikededir.

Türkiye'de Millî Bağımsızlık akımına karşı olan, bu akımı baltalamak için her tedbire başvurmaya azimli işbirlikçi menfaat çevreleri vardır. Ve bu çevreler iktisadi, siyasi, toplumsal hayatımızın her alanında etkili olabilmektedirler. Şu anda Faşist terörü kışkırtanlar, bilerek ya da bilmeyerek, bu menfaat çevrelerinin adına hareket etmektedirler. Gürkan'lar işte bu çevrelerin çıkarlarına kurban edilmek istenmektedir.

Türk olarak, vatansever olarak, devrimci olarak hepimiz, zindandaki bu genç Mülkiyelilerle dayanışma halinde olmak zorundayız.

Türk SOLU

Türk Solu'na ABONE OLUNUZ

YILLIK ABONE TUTARI: 20 LİRADIR.

Yeni Abone Adresi ve İdare Yeri: Babıâli Cad. No: 31 İstanbul. Tel: 27 39 61

Olaylar - Olaylar

Ağaların Sürdürdüğü Elmalı Kaymakamı İstifa Etti

Antalyanın Elmalı ilçesinin 16 yıllık kaymakamı Mehmet Tuncer, AP. iktidarı tarafından Sandıklı ilçesine atanmıştır. Ağalarla köylüler arasındaki toprak anlaşmazlıklarından hak sahibi köylüleri tutmuş olan kaymakam, bu haksız nakil işlemini protesto için, görevinden istifa etmiştir.

İstifa dilekçesinde şöyle denmektedir:

«Elmalı ve Finike toprak ağaları Subaşıları ve Baysarıların ağır tazyik ve baskılarına mukavemet edemiyerek, tamamen partizan bir tutum ve davranış içerisinde, birkaç toprak ağasının şahsi ve keyfi istek ve arzularını yerine getirmek maksadı ile Sandıklı kaymakamlığına naklen tâyinim yapılmış bulunmaktadır. Ağaların vâki şikâyetleri üzerine, Elmalıya tetkik ve tahkikata gelen mülkiye müfettişlerinin lehime vermiş oldukları rapora rağmen, Antalya Vali Vekili Ömer Naci Bozkurt'un indi ve keyfi mütalâası üzerine, kışın ortasında yapılan bu tâyin, kaymakamların nakil yönetmeliği hükümlerine tamamen aykırı bulunmaktadır.

Antalya'ya tâyin edildiğimin ilk günlerinde, Elmalıya gelerek; (bütün kaymakamlık işlerini bir tarafa bırakın, sizden yalnız ağaların toprak dâvasını halletmenizi istiyorum) diyen Antalya vali vekili Ömer Naci Bozkurt ve İçişleri Bakanı sayın Faruk Sükan'dan soruyorum: Kış kıyamette naklimi gerektiren sebepler ve suçum nedir? Sayın Sükan ve Bozkurt herhangi bir suç bulamıyacaklar ve (görülen lüzum) dan başka bir cevap veremiyeceklerdir.»

«Ben ise suçumu biliyorum. Elmalı'dan naklimi icap ettirecek başlıca iki önemli suç işlemiş bulunuyorum:

1 — Elmalı'da fukara halkın çocuklarının lise tahsili yapabilmesini temin maksadı ile bir lise binası inşaatına teşebbüs ederek bu uğurda olağanüstü bir gayret sarfetmiş olmam.

2 — Elmalı toprak ağaları aleyhine ve köylüler lehine Danıştayca verilen yürütmenin durdurulması kararının nazarı dikkate alınmaması ve uygulanmaması yolunda Antalya vali vekili Ömer Naci Bozkurt tarafından telefonla verilen kanunsuz müteaddit şifahi emirleri dinlememiş olmam.»

Toprak İsteyen Bir Köylü Öldürüldü

Emirdağ köylerinden birinde, toprak reformu isteyen bir köylü, ağalar tarafından köy meydanında, hunharca öldürüldü.

Ağaları gazaba sürükleyen şey, köylünün Ankara'ya, Köyişleri Bakanlığına giderek, zengin köylülerin bir kuruş vergi ödemeden, büyük arazileri sürüp ektiklerini bildirmesi ve bu topraklardan kendisinin de faydalanması için teşebbüse geçmesidir.

Olay, Emirdağ Belediye Meclisi üyesi bir AP. linin; CHP. Genel Sekreteri Ecevit'e çektiği telgraftan öğrenilmiştir.

Topraksız, az topraklı köylüye karşı baskı haberleri artmıştır. Toprak reformu isteği, suni parti çekişmelerinin dışında, komprador ve ağa ittifakına karşı köy, emekçilerinin hızla bilinçlenmesine yol açıyor.

Tarım Bakanı, Türkiye'de dağıtılacak toprak yoktur, toprak reformu yapılamaz deyip dursun, yoksul köylünün toprak hasreti dinmiyecek, toprak için mücadelesi devam edecektir.

Bafa Gölünde Vurulan Köylü

Söke'nin ünlü Bafa gölü, yine gazete sayfalarına geçti. Bilindiği gibi, bu göle ağalar hükmeder; balık avlamak onların imtiyazındadır. Yıllardan beri gölün sahibi Özbaşlar ile köylü arasında ihtilâf vardır.

Serçin köyünden Hakkı Özgür adındaki köylü, dalyan kulesindeki korucular tarafından tüfekle vurulunca, köylü arasındaki huzursuzluk birdenbire ğa dönmüş ve gerginlik son haddini bulmuştur.

Köylüler felç olan yaralıyı Sökeye getirmişler, gölün sahiplerinden Cemal Özbaşın yazıhanesi önünde olayı protesto etmişlerdir.

«Kana kan isteriz» diye bağıran köylüler, artık tahammülleri kalmadığını, ateş açılırsa silâhla karşılık vereceklerini söylemişlerdir.

Civar köylerde infial devam etmektedir. Muhtemel olayları önlemek için, Aydından takviye kuvvetleri getirilmiştir. Dalyanda jandarma müfrezesi nöbet tutmaktadır.

Söke adliyesinde, dalyan bekçilerinin ilk sorguları yapılırken, koridorları dolduran köylülerin üstleri aranmış, tutuklular çevresinde barikat kurulmuştur.

Söke Savcılığı «Dalyana yaklaşanlara ateş edin» şeklinde talimat verdiği iddiası ile Halil ve Cemal Özbaşın tevkifini istemiştir. Talep reddedilince, Savcı, bu karara bir üst mahkemede itirazda bulunmuştur.

Tarım Bakanı Dağdaş, Senato kürsüsünden, eli cebinde; «Türkiye'de ağa yoktur», «Feodal sistem yoktur» diye bağırmaktadır.

Ağa göle elkoymuş, yoksul köylüye ateş etmektedir, hazine toprağına elkoymuş, yoksul köylüyü öldürmektedir. Demokrasi, her şeyden önce, ağa zulmünü; ağa egemenliğini ortadan kaldırmakla kurulabilir.

İşsizlik

İşsizliğin alabildiğine yaygın olduğu bir ülkede, ne kadar işsiz bulunduğunu saptamak kadar zor iş olamaz. Bunun yanında, iş ve işçi bulmak için kurulmuş ve devletten milyonlar götüren kuruluşlar da bir süs, gereksiz bir bürokrasi olmaktan başka işe yaramıyor.

Türkiye'deki İş ve İşçi Bulma Kurumu, böyle bir kuruluş sayılıyor. Ancak, bu Kurumun yayınladığı aylık bülten, en kaliteli sayılabilecek işçiler için de, büyük bir işsizlik sıkıntısı bulunduğunu gösteriyor ve böylece Kurum, hiç değilse ufacık bir hizmeti yerine getirmiş oluyor.

Kurumun yayınladığı son istatistik, aralık ayı için. En çok dikkati çeken nokta; yurdumuzdaki milyonlarca işsizden ancak 2708 kişi, Türkiye'nin hemen her ilinde bulunan Kurum şubelerine, iş bulmak için başvurmuş. Sayısı altmışı geçen Kurum şubeleri, bu bir ay içinde tam 216 kişiye iş bulmuş.

Kesinlikle bilmiyoruz ama, herhalde, İş ve İşçi Bulma Kurumunun merkez ve şubelerinde bulunan memur sayısı mutlaka binlercedir. Binlerce memur, bir ay çalışıp didinmişler ve 216 kişiyi işe yerleştirmişler. Bunun karşılığında yüzbinlerce lirayı da aylık olarak almışlar. Şüphesiz bu, onların kabahati değil. İşsiz sayısı çok, iş yeri az olduktan sonra, onlar ne yapsınlar?

Bültende verilen rakamlara göre, öğrenim görmüş kalifiye işçilerden iş bulmaya çalışanların sayısı çok yüksek. Ama bunlar, öylesine de az iş buluyorlar. İşte birkaç örnek:

Aralık ayında 930 tornacı ve tesviyeci iş istemiş, ancak 84 tanesine iş bulunmuş; 164 motorcu iş istemiş, 4'ü iş bulmuş; 355 elektrikçi iş istemiş, 42 si iş bulmuş; 14 teknik ressamdan 2'si, 98 duvarcıdan 5'i; 33 dülgerden 1'i, 12 sıhhi tesisatçıdan hiçbiri, 193 kızsanat enstitüsü mezunundan yalnız 13'ü iş bulmuş.

Bölgelere göre de dikkati çeken bir durum var: İş yerlerinin en çok bulunduğu Ankara'da 577 istekliden 36'sına, İstanbul'da 353 istekliden 32'sine, İzmir de 114 istekliden 14'üne; Eskişehir'de 118 istekliden 5'ine iş bulunmuş.

Amasya'da 46, Bolu'da 44; Edirne'de 25, Kayseri'de 32, Mardin'de 79; Mersin'de 28 kişi iş istemiş, hiçbirine tek boş iş yeri bulunamamış. Urfa'nın ap ayrı bir özelliği var: 130 kişi iş istemiş, yalnız bir kişiye iş bulunmuş.

Sanayileşmenin hızlandığı durmadan söylenip duruyor. Ama gerçekler, bu konudaki iddiaları yalanlıyor. Öte yandan Millî Eğitimde, öğrenim yapacakları teknik alana kaydırma da bu düzene uygun düşmüyor. Çünkü düzen, teknik elemana yer bulamıyor. Yalnız bürokrasiye memur yetiştirecek eleman lara işyeri var. Bundan dolayı, tüketici yetiştiren, kalemlerdeki masaları dolduracak insanlara diploma veren eğitim sistemi, bugünkü sosyal düzenin ihtiyaçlarına cevap veriyor. Teknik eleman yetiştirmeye kalkınca, denge bozuluyor. Çünkü buna uygun bir ulu sal sanayileşme yok.

Küba

Geçen hafta, Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi üyelerinden bir grupun Kastro'ya karşı darbe düzenledikleri ortaya çıkmıştır. Annibas Escalante ve arkadaşları, Kastro'yu bertaraf edip Küba nın başına geçmek istemişlerdir. Annibas Escalante, Kastro Batista rejimine karşı, Sierra Meastralarda Kübalı tarım işçileriyle silâhlı harekete başladığı günler, Kastro'yu romantiklikle suçlayan kişidir. Daha o zaman Escalante, komünist partisinin dağdaki gerillacılara karşı durmasını öğütlemiş ve gerillacılara yardımı köstеklemişti. Bugün bütün Lâtin Amerika'da sürüp giden «Şehirdeki Komünist Partiler» ile, «dağlardaki gerillacılar» çatışmasının en tipik örneği, komünist Escalante ile, gerillacı Castro arasında verilmiştir. Castro, Escalante'yi Moskova'ya meyletmek ve emperyalistlerle silâhlı mücadeleyi köstеklemekle suçlamıştır.

Bir süreden beri Moskova ile ilgisini gevşeten Castro, bu kez açıktan açığa Moskova'yı suçlamaktadır. Moskova'nın Lâtin Amerika'daki gerillacıları desteklemek yerine, faşist emperyalist uşaklarına yardım ettiğini ileri süren Castro, Moskova eğilimli komünist partilerini de emperyalistlerle işbirliği yapmakla suçlamıştır. Castro üstü örtülü olarak Pekin'e de çatarak, Washington'a, Moskova'ya ve Pekin'e karşı tam bağımsızlık bayrağını açmıştır.

Guatemalada Direnme Şitdetleniyor

1954 yılında Guatemala'nın ilk solcu hükümeti, CIA'nın düzenlediği bir oyunla devrilmiş ve yerine, büyük kahve yetiştiricileri, iş adamları ve faşist ordu iktidara getirilmişti. Yeni faşist cunta tam bir terör havası estirmiş, birçok yurtseveri zindanlara atmış, kimini öldürmüş, kimini sürmüştü. Bunun üzerine Guetemalalı milliyetçiler faşist rejime karşı, Kastro tipi gerilla hareketlerine baş vurdular. 1966'ya kadar cuntayı yıpratan gerillacılar, ılımlı sağcı Montenegro'nun başa geçmesini sağladılar. Son günlerde Montenegro diktasını şiddetlendirince, 300 kadar gerillacı faaliyetini hızlandırdı. 300 gerillacıya karşı 5000 kişilik bir ordu, Amerikan mamûlât, silâh, jip, kamyon, uçak ve helikopterlerle harekete geçirildi. Hükümet bir emirle, gerillacı, ya da gerillacı olma ihtimali olan köy ve köylülerin listelerini çıkarttı ve bu gibi kimselerin öldürülmesi yetkisini verdi. Solcular ve milliyetçiler için ölüm listeleri hazırlanıyordu. Eski güzellik kraliçelerinden 26 yaşındaki solcu, Martinerin, işkence edilerek öldürüldü. Bunun üzerine gerillacılar misilleme hareketine giriştiler. Amerikan misyonunun baş yetkilileri olan Webber ve Munro gerillacılar tarafından öldürüldü, bir Guetemalı yüksek rütbeli subayın evi basıldı. Buna karşılık hükümet tarafından yetiştirilen karşı devrimciler, ölen her kişi için 20 devrimci öldüreceklerini ilân ettiler.

Bugün Guetemala, çetin bir iç savaşın ilk kurbanlarını vermektedir. Amerikan emperyalistleri, Küba deneyinden sonra daha büyük dersler almıştır. Lâtin Amerika'daki devrimci gelişmeleri yakından izlemekte ve karşı devrimcileri örgütlemek için elinden geleni yapmaktadır.

Bu Ülke Delirmiş

Tanınmış Amerikan halk şarkıcısı Joan Baez, hâlen Amerika Birleşik Devletleri hapisanelerinde, Vietnam savaşı aleyhtarı gösterilere katıldığı için ve ırk ayırımını protesto ettiğinden, birçok lariyle birlikte hapis yatmaktadı.

Tanınmış şarkıcının, vergi dairesine verdiği dilekçe şöyledir:

Sayın vergi dairesi;

Gelir vergimin, silâhlanmaya giden yüzde 60 ını ödemeyi neden tekrar reddettiğimin açıklamasıdır:

Roketlerin, kızıl parıltısı, havada patlayan bombalar, gecenin karanlığı arasından ispatladı ki, bayrağımız hâlâ oradadır. Ve ABD. nin bayrağı uluslararası rüzgârlarda, azametle, körce ve budalaca dalgalanmaktadır. Tıpkı, vali Wallace'ın bayrağının Alabama merkezinde fırtına rüzgârıyla dalgalanması gibi. Ve bu ülkede, insanların çoğu, oturur televizyonda Vietnam savaşını izler, ya «cık cık cık ne korkunç değil mi?» der, ya da «Onları gebertene kadar bombalıyalım» derler. «Onlar» dedikleri, bir insandır, bir erkek, bir ka-

ZONGULDAK'TA SABIR TAŞTI

6 Şubat 1968 Salı günü Zonguldak'ta kömür işçileri ocağa inmediler. Sayıları onbinlerin üstünde olduğu söylenen işçiler, toplu sözleşmenin aylardan beri uzatılmasına ve bir türlü olumlu sonuca ulaştırılmamasına kızmışlardı.

Olaylar önce Kozlu bölgesinde başlamış, daha sonra yayılarak bütün kömür havzasını kaplamıştı.

Ocakların bulunduğu yerden şehre doğru harekete geçen işçiler kendi adlarına Toplu Sözleşme müzakerelerine oturan Zonguldak Maden İşçileri Sendikasını protesto etmeye başlamışlardır. Gece geç vakte kadar devam eden gösteriler işçilerin «ertesi gün daha güçlü direnebilmek için dinlenmeğe» çekilmesiyle sona ermiştir.

Ertesi gün işçiler greve devam etmişler, bu arada Zonguldak Maden İşçileri Sendikasını basarak hasara uğratmışlardır. Olaylar sırasında toplum polisi gözyaşartıcı bomba ve cop kullanmıştır.

Grev 9 Şubat Cuma günü saat 16 da sona ermiş ve vardiya değiştiren işçiler ocaklara inmişlerdir.

Hikâyesi böyle özetlenebilecek olay, aslında karmaşık nedenlere dayanmakta ve uyanan işçinin haklarına sahip çıkma yolunda gittikçe artan bir inat ve direnç gösterdiğini anlatmaktadır.

Olayın gerçek sorumluları bir taşla iki kuş vurma kurnazlığı içinde «İkinci sendikanın tahriklerin» den bahsetmektedirler.

Bakanlardan, EKİ Genel Müdürüne ve sarı Sendkia Başkanlarına kadar herkes «tahrik» demektedir. Oysa 2-3 aydır Zonguldak'ta olanlar işçinin neden galeyana geldiğini anlatacak, aydınlatacak durumdadır.

Zonguldak'ta ülkemizin candamarını teşkil eden kömür üretilmektedir. Ve kömür ağır işçilik isteyen bir madendir. Kömür çıkaran işçiler, hele bizdekiler her an ölümle karşı karşıya bulunurlar. Yıkma usulüyle kömür çıkaran bir işçi ile ölüm arasında daima 3-5 saniyelik bir mesafe vardır.

Bu denli ağır bu denli korkulu işte çalışanların karakteri de sert ve amansız olmaktadır. 3 yıl arayla meydana gelen büyük kitle hareketlerinin oluşma nedenlerinden biri budur.

Zonguldak'ta hâlen iki sendika bulunmaktadır. Bunlardan biri Zonguldak Maden İşçileri Sendikası diğeri Türkiye Maden İşçileri Sendikasıdır. Birincisi Türk — İş'e ikincisi DİSK'e bağlıdır.

DİSK iktidarın hoşlanmadığı bir konfederasyondur. Buna bağlı sendika aylardır çıkardığı sendika gazetesinde iktidarı suçlamakta ve işçileri bilinçlendirme amacını gütmektedir. Üstelik EKİ Genel Müdürünün Başbakana gönderdiği gizli raporu da açıklamıştır. Bütün bunlar Disk'e bağlı Türkiye Maden İşçileri Sendikasının Hükûmetçe makbul sayılmamasına yetmiştir.

Bundan dolayı sendikalar arasında başlıyan mücadelede iktidar zaman zaman boy göstermiş ve ağırlığını Türk — İş'e bağlı sendikadan yana koymuştur.

Toplu sözleşme yetkisinin tâyini meselesi bunun güzel örneğidir.

DİSK'e bağlı sendikanın üye sayısı diğerinden fazla olmasına rağmen sözleşme yetkisi Türk — İş'e bağlı sendikaya verilmiştir. Bu konuda karar veren hâkimin Yüksek Hâkimler Kurulu tarafından görevinden alındığı fakat daha sonra çeşitli etkilerle tekrar iade edildiği söylenmektedir.

Bütün bunlar işçiler arasında kulaktan kulağa söylenenlerdir. Kaldıki asgarî ücretleri 14 lira olan işçiler Ücret Takdir Komisyonunun asgarî ücreti 20 lira olarak tesbit ettiğini buna rağmen 14 lira aldıklarını da bilmektedirler.

Uzayan Toplu İş Sözleşmesi ve bu sözleşmeyi yapan sendikanın başkanının «30 lira asgarî ücret istemek komünistliktir» dediği de ortadadır.

Bütün bu etkenler bir araya gelmiş ve zaten ekonomik sıkıntılar içinde bulunan işçiyi direnmeye itmiştir.

Olayların gerçek sorumluları büyük bir kurnazlıkla suçu DİSK'e ve ona bağlı sendikaya yüklemek istemektedirler. Ancak bunda muvafak olacakları şüphelidir. Zonguldağa gitmiş olan DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler yaptığı basın toplantısında bu konuda gereken cevabı vermiştir.

Olaylar işçilerin sendikalar karşısındaki uyanışını da iyice ortaya koymuştur.

---

dın, küçük bir çocuk, bir köpek, bir kedi, veya bir kuştur.

O, bizim zehirli gazlarımızla boğulur...

O, bizim napalmlarımızla yanarak ölür...

O, bizim silâhlarımızla beyninden vurulur, işkence yollarında düşmanla yarışıyoruz. Demokrasiden ve hıristiyanlıktan söz ediyor ve yeni bir bomba patlatıyoruz. Barıştan söz ediyor ve binlerce insanı ve nükleer silâhları Vietnama gönderiyoruz.

Bu ülke delirmiş!...

Ama ben, onunla birlikte delirmiyeceğim! Örgütlü cinayetler için para vermiyeceğim, Vietnam savaşı için para vermiyeceğim!

Yine Tütün

Türkiye'nin ekonomisinde tarımsal ürün olarak iki endüstri bitkisi önemli bir rol oynar. Bunlardan biri tütün, diğeri ise pamuktur. Pamuk hem bugün için birinci sanayi dalımız olan tekstilin ham maddesi olarak sanayiimizin gelişme ve imkânları üzerinde bir role maliktir ve hem de ihraç ürünlerimizin başında gelmektedir. Tarımsal üretimden elde edilen ürünler hâlâ ihracatımızın % 80 üni teşkil ederken, işlenmemiş pamuk ihracatı da en az bir tahminle 140 milyon dolar döviz sağlıyarak, ihracat ürünlerinin başında yer almaktadır. Ama pamukta bir fiat sorunu kütlelere işlememiştir. Bunun nedeni pamuk ekicilerinin büyük toprak sahibi oluşları dolayısiyle aracıyla başabaş pazarlık yapabilmeleri, tefeci elinde oyuncak olmamalarıdır. Hattâ bir ölçüde bu toprak ağaları kendileri tefecidir.

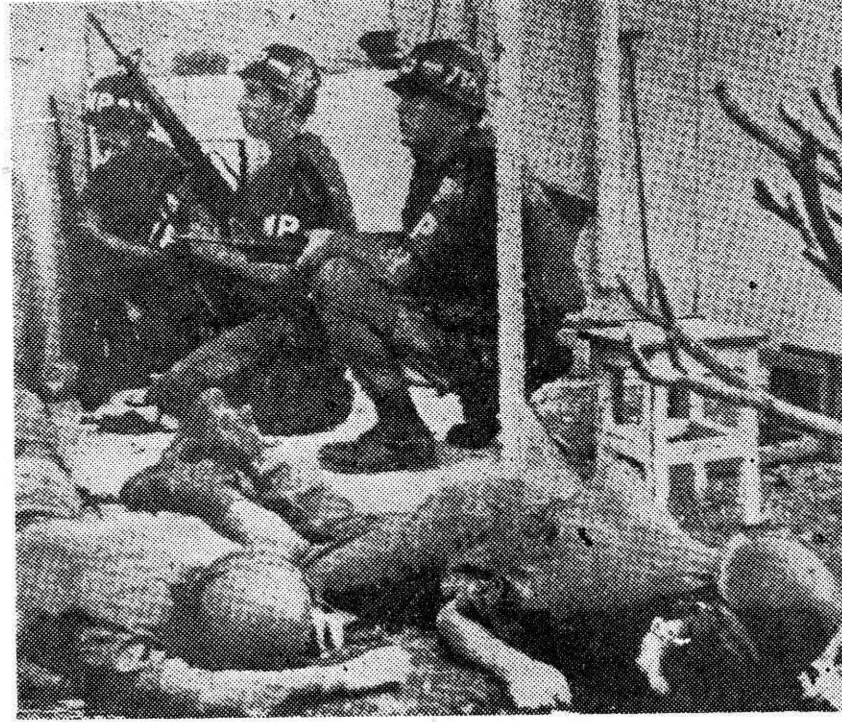
Bunun yanında tütün de yurd ekonomisinde önemli rol oynar. Tekstilden sonra belki de en büyük satışı olan tütün sanayiinin ham maddesidir. Tütün dolayısiyle Hazinenin tahsil ettiği vergi 1968'de 1 milyar liraya yaklaşacaktır. Bunun dışında da önemli bir ihracat kalemidir tütün. 1968 de 10 milyon dolarlık bir ihracat bekleniyor. Pamuktan sonra en çok döviz sağlayan ürün böylece tütündür. Ancak tütünün ekicisinin kara bir kaderi vardır. Hemen hepsi küçük ya da orta üreticidir. Daha tütünü pazara getirmeden borçlanırlar, tefeciler onların ürünlerini öyle bir kapatır ki, gelecek yılların ürünü değerlerini de borçlanırlar. Bir kıyamettir kopar. Ama söz dinletemez. Bu yıl tepkiler daha bir belirli ve bilinçli oluyor. Yürüyüşler, protesto toplantıları var hesapta. Ama şu da var ki, bunların ne sonuç sağlayacağı bilinemez.

Yurdumuzda tarım üreticilerinin sömürülüşü hemen toprak reformu kadar önemlidir. Ne hayvan yetiştirenler, besleyenler, ne sebze ve meyve üreticileri mallarının değerlerini alamamakta, çeşitli şekillerde aracıların elinde emeklerinin havaya uçtuğunu görmektedirler. Ancak tütün ekicilerinin iki özelliği onları daha zor bir duruma getrmektedir:

1) Tütün ekicisinin tütün yaprağını çarşı, pazarda satma olanağı yoktur. Yetiştirdiklerini ya ihracat aracılarına ya da Tekelesatmak zorundadır. Bunlar da hesap kitapları ve geniş imkânlarıyla köylünün derdine çare arayacaklarına, onu batağa iten bir durum ve davranış içindedirler.

2) Tütünün satılışı zamanı kısadır. Bu zaman içinde elden çıkmayan tütünün satış olanağı yoktur. Satıcı durumda olan aile işletmeleri bunun geniş ölçüde zararını çekmektedirler.

Tütün ekicisinin bu dertlerinin nasıl önlenebileceği geçen yazımızda özetle belirtilmişti. Gelecek sayılarımızda Arslan Başer Kafaoğlu'nun «Tarım Ürünlerini Değerlendirme» konusunda geniş bir inceleme yazısını okuyucularımıza sunacağız. Yalnız kış kıyamette tütün ekicilerinin dertlerine el uzatmayan bir iktidarın protestosu yolunda yapılan bütün çabaların destekçisi olduğumuz kesindir. Türk köylüsünün derdi toprak dağıtımı ile bitmemektedir. Bunun yanında teknik bilginin ilerletilmesi, doğru dürüst bir ekim plânlaması ve özellikle ihraç ürünleri kârlarının devletleştirilip, tefe mekanizmasının ortadan kaldırılması da büyük önem taşımaktadır. Türk köylüsü bütün bu köklü icraatı yapacak siyasi bir eylemin içine atılmadıkça, bugün Ege'de, yarın Karadeniz'de, başka gün Doğuda kendini sömüren iktidarların elinde bugünün yaşama düzeyinin dışına çıkamıyacaktır.

Amerikan askerleri Saygon'daki elçiliklerini Kurtuluş Ordusuna karşı savunmaya çalışıyorlar.

Lippmann'a Göre «Asyada Zafer Yok»

Ünlü Amerikan yazarı Walter Lippmann'ın, Amerika Birleşik Devletleri Uzak Doğu politikası üzerine ilgi çekici bir yorumunu, okurlarımıza sunuyoruz:

Pueblo'nun ele geçirilmesi bizlere geleneksel askeri gücümüzün son hududunun Asya'nın kıyılarında sulara gömüldüğünü öğretmiştir. Bu utanılacak bir olaydır. Ama aslında, bir olaylar zincirinde aynı dersi öğreten bir halkadır. Ancak; yani bize karşı çıkabilecek kuvvetlere karşı, bizim kendi gücümüz hesaplanırken, Johnson - Rusk politikasının hatalı olduğu meydana çıkmıştır.

En ufak bir mesuliyet duygusu taşımıyanlar hariç, Pueblo olayı ile Asya'da ikinci bir cephe açamıyacak durumda olduğumuzu herkes anlamıştır. Bizim tek önemli ve bağımsız müttefikimiz İngiltere, birkaç hafta evvel, Güney Asya'dan — Süez Kanalından, Singapura kadar — artık bir askeri güç olmaktan vazgeçeceğini bildirince, bu gerçeği anlamaya başlamıştık. Böylelikle bütün dünyada tek bir büyük devletin desteğine sahip olmadan, ortada kalmış olduk. İngiltere'nin Asya'dan çekilmesi, Birleşik Devletlerin tam tecridi demektir.

İngiltere'nin çekilmesine sebep olan ekonomik kriz, doları da tehdit etmiş ve zayıf düşürmüştür. Memleket içinde ve dışarıda alınan bazı tedbirlerle, bu kriz geçiştirilmiştir. Ama, eğer Asya'daki kriz yayılır ve daha da şiddetlenirse, o zaman hiç şüphe yok ki, bu ekonomik tedbirler ve geçici çareler, yeterli olamıyacaktır. Bu, dünya çapında bir ekonomik krize sebep olabilir.

Dünya çapında ekonomik zorluklarımız şimdilik bütçemizle idare edilmiştir. Harbin gidişini tahmin etmek de imkânsız olduğundan, bu bütçe de şüphe götürür. Ama tek muhakkak olan şudur ki, memleketimizde yapmak istediğimiz fakirliğe karşı «savaş» a, bu şekilde son verilmiştir ve «Büyük Cemiyet» şiarı da uygulanamıyacaktır.

Bütün bu zorlukların yanında, Vietnam harbinin en büyük muharebeleriyle karşı karşıyayız. Bu savaşlarda insiyatif, General Westmoreland'da değildir.

İmkânsıza Teşebbüs :

Sürekli gerilemeler, Johnson - Rusk Asya politikasının çökmekte olduğunu gösteriyor. Çökmekte olan bir anlayıştır: Amerika'nın askeri güçle, Asya kıt'asında istediğini yaptırabileceğini zanneden anlayıştır.

Amerikan askerleri ve Amerikalı uzmanlar, Asya'da imkânsız olana teşebbüs etmememizi defalarca hatırlattılar. Defalarca söylediler; istilâ edemiyeceğimizi, zaptedemiyeceğimizi ve etrafını sararak Asya köylülerini elimizde tutamıyacağımızı söylediler.

Amerika ve Asya arasındaki askeri ilişkiyi ve stratejinin temel gerçeklerini anlamak için, Çince veya Sanskritçe bilmeye hacet yok! Haritaya bakmak ve istatistiklere bir göz atmak yeter.

Johnson - Rusk politikası, şu anlayışa göre ayarlanır: Amerikalılar 200 milyon olduklarına ve daha üstün bir teknolojiye de sahip olduklarına göre, Asya kıt'asında yaşıyan insan neslinin üçte ikisini yönetip idare edebilir. Bu, hiç de öyle değildir.

Asya, çok büyüktür. Amerika'dan çok uzaklardadır. Batılı beyaz insanın yönetimine güveni yoktur. Batılı beyaz insanın da burada iflâs etmesi ve hattâ ölmesi ihtimali ona bir çekingenlik aşılamıştır. Politikamızın temelleri çürümüştür ve yakında yıkılmaya mahkûmdur.

Pueblo, bütün askeri gücümüzün yanlış bir strateji ile bir tek noktada toplanması — yani Vietnam'da — sonucunda cevabın başka yerlerden gelebileceğini ve geleceğini hatırlatmıştır. Savaş Laos'a, Tailand'a, Kamboçya'ya ve Kore'ye yayılmaya başlamıştır bile. Belki de Kuemoy'a ve Matsu'ya, belki de Orta Doğu'ya yayılacaktır. Johnson - Rusk zaptetme politikası, bir galon suyu bir bardağa sıkıştırmaya çalışmaya benzer.

Asya'da Zafer Yok :

Washington'un yaptığı en büyük hatâ ise, Sovyetler Birliğinin Asya'daki savaşı kazanmamıza müsaade etmiyeceklerini anlamamalarıdır. Bu kolay anlaşılır gerçek, Kosigin tarafından Life dergisine yaptığı bir mülâkatta yeniden teyid edilmiştir: «Birleşik Devletler, Vietnam'ı yenemez. Ve biz, kendi payımıza Birleşik Devletlerin Vietnam'ı yenmemesi için elimizden geleni yapacağız.»

Komünistlerin büyük tehditler savurma alışkanlıklarına rağmen, bu çok ciddi bir sözdür. Çünkü, Sovyetler Birliği, Vietnam'a yardım etmek için, hem gerçek sebepler görüyor, hem de söylediklerini yapabilecek pratik imkânlara da sahip. Sovyetlerin, Vietnam'a desteğini engelliyemeyiz ve Çin'in ise buna müdahale edeceğini de hiç beklemiyelim.

Fakat, Hanoi'ye yardımdan başka, Sovyetler Birliği Kore'den Akdeniz'e kadar bir sürü karşı koymalar başlatabilir. En kör olanımız bile, Amerika'nın — ki dünyada bir tek bile kuvvetli bir müttefiki yoktur — bütün dünya küresi üzerinde askeri üstünlük sağlıyamıyacağını görebilir.

Eğer bugünkü yanlış politikamızın eksiklikleri anlaşılmazsa, gelişen ve uyanan Asya kıt'asında yapıcı bir politika uygulıyamayız. Bir askeri politikanın çöküşünü seyretmekteyiz. Buna sebep olan yanlışlardan ders alana kadar, Asya meselelerinde politik tesirimiz az olacaktır.

SOL

★ **KAPİTAL.** Karl Marx, (beş kitap) 10 ar lira.

★ **FELSEFENİN SEFALETİ.** Karl Marx, 10 lira.

☆ **KAPİTALİZM ÖNCESİ EKONOMİ ŞEKİLLERİ.** Karl Marx, 8 lira.

☆ **FRANSA'DA SINIF MÜCADELELERİ.** Karl Marx, 8 lira.

☆ **ÜCRET FİYAT VE KÂR.** Karl Marx, 4 lira

☆ **ÜCRETLİ EMEK VE SERMAYE.** Karl Marx, 3 lira.

★ **ANTİ - DÜHRİNG.** F. Engels, (iki kitap), 10 ar lira.

☆ **AİLENİN - ÖZEL MÜLKİYETİN VE DEVLETİN KÖKENİ.** F. Engels, 10 lira.

★ **İKİ TAKTİK.** Lenin, 7,5 lira.

☆ **MARKSİZM VE MİLLÎ MESELE.** Stalin, 7,5 lira.

☆ **SOSYALİST EKONOMİNİN MESELELERİ.** Stalin, 7,5 lira.

☆ **EMPERYALİZMLE MÜCADELE.** Mao Çe — Tung, 7,5 lira.

★ **TEORİ VE PRATİK.** Mao Çe — Tung. 5 lira. (tükenmektedir).

★ **MAO ÇE — TUNG.** (Hayatı) 7,5 lira.

☆ **FELSEFENİN BAŞLANGIÇ İLKELERİ.** Politzer, 7,5 lira (tükenmektedir).

★ **SOSYALİZMİN ALFABESİ.** Huberman. 4 lira.

★ **SOSYALİZM VE BİREY.** Lewis, 4 lira.

☆ **DÜNYA KAPİTALİZMİNİN BUHRANI. Arzumanyan,** 4 lira.

☆ **SOSYAL DEMOKRATLARIN ÇIKMAZI.** Söder, 4 lira.

☆ **PETROL EMPERTALİZMİ.** Münir Cerid, 4 lira.

☆ **ATOM BOMBASI ÇOCUKLARI** Osada, 4 lira.

☆ **VİETNAM'DA SAVAŞ VE ZULÜM.** Bertrand Russel, 4 lira.

☆ **BUZLARIN ÇÖZÜLÜŞÜ.** (Roman). Ehrenburg. 4 lira.

☆ **İsteme adresi: Yeni dağıtım bürosu: Sanayi Caddesi, Demir İş Hanı, 51, Ankara.**

1968 Bütçe T

Çıkarlarını Sa

Senato'da Millî Birlik Grubu adına 1968 Bütçe Tasarısını eleştiren Suphi Karaman'ın konuşmasından bazı bölümleri okuyucularımıza sunuyoruz.

"Dış yardımlar ve özellikle Amerikan yardımları olmadan Türkiye ayakta duramaz diyenler, Türkiyeyi bu duruma sokmak için gayret sarfeden felsefenin sahipleridirler„

1968 bütçesinin tümü üzerinde Cumhuriyet Senatosu Milli Birlik Grupunun görüşlerini sunmadan önce Yüce Cumhuriyet senatosunu saygı ile selâmlarım.

Huzurunuzda bulunan 1968 bütçesi, plânlı kalkınma dönemine giren Türkiye'de ikinci Beş Yıllık Plânın 1. yıl dilimini ve Adalet Partisi iktidarının 3. yıl dönemini kapsamaktadır. Bütçe gelir ve gider rakamları ile, şümul ve kapsamı ile gelişmekte olan bir ekonominin niteliğini taşımaktadır. 27 Mayıs İhtilâlinin temel görüşlerinden biri olarak yürürlüğe konan plânlama ve plânlı kalkınma gayreti içinde kaynakları ve harcamaları ile bütçeler, gittikçe büyüyen ve milli gelir içerisinde yükselen oranları ile, toplumu her yönde kavrayan bir etkinlik kazanmıştır.

1968 bütçe rakamları 1967 bütçe rakamları ile karşılaştırılınca; konsolide bütçede % 13.3 oranında, genel bütçe rakamlarında % 14 oranında bir artış görülmektedir. Yıllık fiat artış oranı olarak % 6-7 bir fark bu bütçe artışlarından çıkarılacak olura, bütçe giderlerinin gerçek artış orınının plân ve programda öngörülen kalkınma hızına denk olduğu görülür. Bu demektir ki, 1968 bütçesi fonksiyon itibariyle kalkınmayı sürükleyici bir nitelikte değildir. Jstelik 1967 genel bütçesini, yıl içinde alınan ek ödenekleri ile birlikte, 1968 genel bütçeşi ile mukayese edecek olursak yıllık artışın % 6,3 olduğunu görürüz ki, bu da tahmini fiat yükselişlerini ancak karşılamaktadır. Bu takdirde bütçenin % 7 kalkınma hızını desteklemek değil, yerinde sayması için kösteklemekte olduğu neticesi çıkar.

1968 konsolide bütçesi, cari harcamalarda bir önceki yıldan % 9,4 oranında bir artışla 967 milyon lira fazladır. Bu noktadan 1968 yılı program hedefini 727 milyon lira aşmıştır. Bu ise, kalkınma için gerekli yatırım imkânları aleyhinedir Aslında cari bütçe artışlarına hizmetin artışı demek de yanlıştır. Yıllık yatırımları sayısal değerleriyle mukayese ederken gerçek fiziki yatırım miktarlarını ele almak lâzımdır. İnşaat malzemesi, işçilik, makine ve teçhizat fiatlarındaki artışlar gözönüne alınınca; yatırımın gerçek değerinin ne olduğu görülür.

28 aylık AP iktidarı zamanında toptan eşya fiatları % 19, geçim indeksi % 24 artmıştır. Bu artış Eylül 1966 - Eylül 1967 bir yıllık dönemde toptan eşya fiatlarında % 6, Ankara geçinme endeksinde % 6,5, İstanbul geçinme endeksinde % 15,3 oranında olmuştur. Perakende eşya fiatlariyle toptan eşya fiatları arasındaki fark aracıların rolünü ortaya koymaktadır.

1968 yılı genel bütçe tasarısı, Karma Bütçe Komisyonunda çıkan son şekliyle, 20 milyar 712 milyon lira genel bütçe gelirlerini ve 21 milyar 612 milyon lira genel bütçe giderlerini öngörmektedir. Ortalama olarak 21 milyar lira civarındaki bu bütçe, 1960 yılının 6,5 milyar lira civarındaki bütçesinin üç katına yakın olarak % 200 bir artış göstermektedir. 1960 yılı devlet gelirleri tahsilâtı 5 milyar 938 milyon lira iken, 1968 bütçesindeki devlet gelirleri 20 milyar 550 milyon lira tahmin edilmiştir ki, % 246 oranında bir artış vardır. 1960:1968 yılları arasında toptan eşya fiatlarındaki artışın % 35 ve milli gelir artışının % 78 oranında olduğu düşünülürse; genel bütçedeki bu artışın 8 yıllık bir dönem içerisinde ne derecede olumlu bir imkân yarattığı derhal anlaşılabilir. 1963:1967 birinci beş yıllık plân döneminde gayri sâfi milli gelir 63 milyar 252 milyon liradan 84 milyar 587 milyon liraya çıkarak % 49,4 oranında bir artış kaydetmiştir. Oysa bu dönemde bütçe gelirleri 11 milyar 493 milyon liradan 17 milyar 861 milyon liraya yükselerek % 55,4 oranında bir artış ve vergi gelirleri de 8 milyar 424 milyon liradan 14 milyar 772 milyon liraya çıkarak % 75,3 oranında bir artış göstermiştir. Ayrıca plân döneminde imkânların faydalı kullanılma birimi de yükselmiş, bir düzen, bir disiplin altına alınmıştır.

Kamu hizmetlerinin her kesiminde bu örnekleri bulmak mümkündür. Bütçeler için daha geniş imkânlar yaratılmasında ve bu imkânların faydalı kullanılma biriminin yükseltilmesinde kalkınma plânlarının sağladığı bu faydalar karşısında 27 Mayıs'ın plân felsefesi gurur duymaktadır. Ancak; maziden tevarüs edilen fena alışkanlıkların, partizanca davranışlarla imkânların heder edilmesinin, usulsüz tahsis ve ihalelerle yağmacılığın saldırılarına karşı daima uyanık bulunmak da bir zarurettir. Çıkarclar, tarihin hiçbir döneminde, hiçbir memlekette plândan, programdan memnun kalmamışlar ve eski düzende ısrar etmişlerdir. Çıkarcının mutluluğu kendi kesesindedir. Yağmanın devamındadır, plânsızlık ve düzensizlik yağmaya ortam hazırlar. 27 Mayıs Anayasasının hukuk ve sosyal devleti, yağmaya elverişli düzeni değiştirmeyi öngörmüştür. Anayasamız, haksız kazançlar için kurnazlığı mubah gören felsefeyi özgürlük saymaya kesin olarak kapalıdır.

Birinci beş yılılk kalkınma plânı dönemi, plânla kalkınma içinde seçilen sosyal hedeflere v a r m a k için, olumlu bir başlangıç olmuştur. Gelişmeyi doğru yönde etkileyecek politikalar seçmek ve bunların gerçekleşmesi için devamlı bir etkenliği koruyabilmek 1961 Anayasası esprisine inanmakla mümkündür. Birinci beş yıllık plânda, plânın iktisadi amaçlarına varması için yardımcı olarak düşünülen ve ele alınan sosyal yapıyı olumlu yönde değiştirici nitelikte, sosyal adalet ilkesini gözeterek seçilen sosyal politikaların; tutarlı, faydalı, gerçekçi ve Türkiye'nin kalkınma hedefleri bakımından doğru olduğu, bu dönemin sonunda kesinlikle belli olmuştur. İstihdam edilen nüfusun insan gücü yapısını, gelişmekte olan ekonominin ihtiyaçlarına göre değiştirmek yönünde ve eğitim sistemini bu şekildeki insan gücü ihtiyaçlarını karşılar şekilde düzenlemekte birinci plân dönemi olumlu bir başlangıç olmuştur.

Birinci beş yıllık plânla, sosyal alandaki sayısal hedeflere büyük ölçüde yaklaşılmıştır. Çalışan toplam nüfusta bu dönemde % 9,1 lik bir gelişme olmasına ve 1 milyon 200 bin kişiye yeniden istihdam imkânı yaratılmasına karşılık, bu alanda plân hedeflerinin ancak % 60 ına ulaşılabilmiştir. 1963-1967 döneminde mühendis sayısı 17 bin 200 den 25 bin, yüze teknisyenler 27,400 den 36.000 e, yüksek seviyeli sağlık personeli 12.100 den 14.400 e, yardımcı sağlık personeli 12.800 den 15.300 e ve ilk okul öğretmenleri 63.800 den 93.900 e çıkmış; Sosyal Sigortalar kapsamına giren işçi sayısı yaklaşık olarak % 42 artmıştır. Eğitimde önemli kapasite artışları gerçekleştirilmiş, ilköğretim dışında birinci plânın hedefleri aşılmıştır. Bu dönemde toplam öğrenci sayıları ilkokullarda 3 milyon 430 binden 4 milyon 660 bine, ortaokullarda 355 binden 630 bine,, liselerde 104 binden 165 bine, lise seviyesindeki teknik okullarda 17 binden 47 bine, mesleki liseler de 30 binden 74 bine, teknik yüksek öğretimde 10 binden 24 bine, genel yüksek öğretimde 55 binden 80 bine çıkmıştır.

Birinci plân döneminde sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi uygulamasında 796 sağlık ocağı ve 160 sağlık evi hizmete girmiş ve bu konudaki plân hedefi % 53 oranında gerçekleşmiştir. Yataklı tedavi kurumlarında ise, plân hedefi % 97,44 oranında gerçekleşmiş ve 1963-1967 döneminde toplam yatak kapasitesi 62 binden 75 bine yükselmiştir.

Toplu sözleşme ve grevin, demokratik bir kurum olarak toplum hayatımıza kabul, sosyal güvenlik imkânlarının genişlemesi, sağlık hizmetinin bu hizmetten bugüne kadar yararlanamıyan kitlelere yöneltilmeye başlaması Türk toplum hayatı için önemli gelişmeler olmuştur. Ancak; uygulama düzeninde birinci plân döneminde görülen aksamalar, ikinci plân döneminde giderilemezse; ve plânın yıllık program hedeflerinde politik amaçlarla sapmalar yapılırsa, genel kalkınma ihtiyacı ve plân hedeflerine varılamıyacak ve Türkiye sosyal sorunlarını çözmek bakımından ileride daha da güç, kritik durumlarda kalacaktır.

Bu nedenle ekonomik sorunları ekonomik kurallarla çözmek yerine siyasi tercihlere başvurmak çıkar yol değildir.

Büyük Türkiye'nin yaratılması, halkın mutluluğa ulaştırılmasıyla mümkün olacaktır. Halkın mutluluğu ise ona hürriyetleriyle birlikte ekonomik kalkınmasını sağlıyacak insan haklarına dayanan milli, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti uygulaması ve yönetimi ile mümkün olacaktır.

BÜTÇE DENKLİĞİ :

Bütçe, 900 milyon liralık bir açıkla yasama meclislerine gelmektedir. Ancak bunun dışında bir ağır finansman açığı şüphemizi de biraz sonra açıklıyacağımız delillerimiz sebebiyle, muhafaza ediyoruz. Aslında bütçe denkliği terimi şimdiye kadar daima sözde kalmıştır. İktidarlar daima bütçe denktir demişler, muhalefetler de açık olduğunu iddia etmişlerdir. Bütçe müzakerelerinde muhalefetler hatalı iddialarda bulunsalaı bile, bütçeler uygulamaya konduktan bir süre sonra ek ödenek kanunları ile iktidarlar muhalefeti hep teyit etmişlerdir. Bu yüzden bütçe denkliği - bütçe açığı tartışmalarında, sonunda, her zaman muhalefetler haklı, iktidarlar haksız çıkmıştır. Ama yine de her bütçenin başında bütçenin denk olduğunu savunmak ikidarların görevi olmuştur. Eğer bunca yıl bütçeler hep denk olsaydı, devletin milyarları bulan iç ve dış borçları, hazine açıkları bulunur mu idi? Bu itibarla ilk defa olarak açık bütçe ile yasama meclislerine gelinmesi pratikte ne bir mahzur, ne de bir değer taşımaktadır. Ancak, bütçe açığı sadece bukadarla kalmamaktadır. Görünmeyen kalemlerde de daha bir hayli açık bulunmaktadır. En başta, Milli Savunma bütçesinde en zaruri cari harcamalar bütçeye 500 milyon lira noksan olarak konmuştur. Yıl içinde bunun için ek ödenek istenecektir. Diğer taraftan 12 Aralık 1967 gün ve 12774 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 1968 yılı programının sayfa 24, tablo 40'da belirtilen 1968 yılı kamu kesimi gelir-gider dengesinde 1 milyar 265 milyon liralık finansman açığı vardır. Ayrıca plân ve bütçe arasındaki çelişiği ortaya koymak üzere, konsolide bütçe harcamalarının bu tablodaki program harcamalarından, karma bütçe komisyonundan geçen son şekle göre, 976 milyon lira fazla olduğunu da belirtmek gerekir. Bunun 789 milyon lirası cari harcamalardadır.

Yine yıllık programın 40 No. lu tablosundaki gelirlerin, yâni plân ve hesaba dayanılarak tesbit edilen gelirlerin, 1968 bütçe gelirleriyle karşılaştırılması da, bütçe açığını azaltmak üzere bütçe gelir tahminlerinin 155 milyon lira kabarık gösterildiğini ortaya koymaktadır. Üstelik bütçe karma komisyonunda genel bütçe harcamalarına 162 milyon lira eklenince, bunun karşılığı 162 milyon lira da hiçbir hesaba dayanılmadan gelir bütçesine eklenmiştir.

Bütün bu rakamlarin ifadesi, 1968 programının 1 milyar 265 milyon ek finansmanından ayrı olarak, bütçe harcamaları programdan 976 milyon lira daha fazla tutulmuş, gelirlerde ise yine 155 milyon fazla «Karma Bütçe Komisyonundaki ilâve ile birlikte» 312 milyon iira fazla tahminde bulunulmuştur. Öyle ise bütçe harcamaları ve program gelirleri esas alınır, Milli Savunmanın 500 milyon liralık ödenek açığı da buna eklenirse:

Konsolide bütçede:

22.746—20.395+500=2 milyar 751 milyon.

Genel bütçede:

21.612—20.395+500=1 milyar 712 milyon lira açık vardır. Yâni ortalama olarak genel bütçe, yıl içinde Milli Savunmanın 500 milyon lira ek ödeneğinden gayri ek ödenek talebinde bulunulmaz ise, 1 milyar 700 milyon lira açıktır.

Diğer taraftan Hazine açıkları da yıldan yıla artmaktadır. Bütçe gerekçesine ekli 11 No. lu tabloda görüldüğü üzere 1960 yılında 1 milyar 595 milyon lira olan Hazine açığı, 1961 yılında 676 milyon lira kapatılarak 924 milyon liraya düşürülmüş iken, ondan sonraki yıllarda evvelâ yavaş, sonra hızlı bir tempo ile gittikçe kabarmış, 30 Eylül 1967 de, Hazine açığı, 3 Milyar 379 milyon lirayı bulmuştur. Bunun 2 milyar 9 milyon lirası son üç yılda meydana gelmiştir.

DIŞ TİCARET VE ÖDEMELER DENGESİ

1967 ilk 9 ayında geçen yıla göre ithalâtta % 4 azalma ve ihracatta % 3 oranında bir çoğalma vardır. Bu hali ile ödemeler dengesi 196 milyon dolar açıktır. Kamu hizmetlerinde cari harcamalar durmadan arttırılırken, dış ticaret ödeme dengesinin daima açıkla kapanması kalkınma gayretleri için zararlı etkiler yapacak bir nitelik taşıyacaktır. Türk ekonomisini yabancı kredilere muhtaç ve dış pazarlara bağımlı duruma getiren bu duruma gerçekçi bir çözüm yolu bulunması zamanı gelmiştir. Bu bakımdan sanayileşmeye hız vermek ve bunun gerektirdiği temel yapı reformlarına yönelmek lâzımdır.

Öte yandan ihracat ve ithalâtımızda mevcut düzensizlik, sorumsuzluk memleket için ağır kayıplara yol açmaktadır. 1967 yılı bu bakımdan kötü örnekler vermiştir. Zeytinyağına madeni yağ karıştırılması olayı dış pazarlarda bize olan güveni sarsmış, iç piyasayı alt-üst etmiş, üretici için bahtsız sonuçlar hazırlamıştır. İhraç ürünlerimizi, bu ürünleri yaratanların ve milli ekonominin yararına uygun olarak değerlendirip dış pazarlarda gerçek fiatlariyle satabilmek, vergi ve döviz kaçakçılığını önleyerek iç sermaye birikimini hızlandırmak ve ithalâtımızı kalkınmayı gerçekleştirecek programlara göre düzenleyip, ithal fiatlarını kontrol edebilmek artık bir zaruret halini almıştır. Bu itibarla dış ticaretin tümünü milli menfaatlere, kamu yararına işleten bir devlet kontrolünün sağlanması şarttır.

KREDİLER :

Gelişmekte olan Türk ekonomisine paralel olarak, 1. Plân Dönemi içerisinde, genel kredi hacminde büyük bir genişleme olmuştur. 1963 te 11 milyar 886 milyon lira olan banka kredileri 1967 ağustos ayında yüzde 78,4 artış göstererek 21 milyar 199 milyon liraya ulaşmıştır. T. C. Merkez Bankası kredileri de dikkate alınınca, genel kredi hacmindeki bu artış oranı yüzde 85 tir.

Merkez Bankası için Eylül 1967 ve diğer bankalar için Ağustos 1967 itibariyle özel ve kamu sektörü kredilerinin sektörler arası dağılımı, Türk ekonomisinin kriterlerindeki açmazlarını bütün açıklığı ile ortaya koymaktadır. Şöyle ki:

— Genel kredi hacminin yüzde 27 si Merkez Bankası, yüzde 73 ü diğer bankalar tarafından finanse edilmektedir.

— Merkez Bankası kredilerinin yüzde 60'ı kamu sektörüne, yüzde 40'ı özel sektöre yapılmaktadır. Oysa, diğer bankalar kredilerinin yüzde 12'si kamu sektörüne, yüzde 88'i özel sektöre yapılmaktadır.

— Merkez Bankası, özel sektör kredilerinin yüzde 45,7 si ticari alana; yüzde 21,5 i sanayie, yüzde 32,8 i tarıma yapılmakta; buna karşılık diğer bankalar kredilerinin yüzde 60'ı ticari alana, yüzde 8'i sanayie; yüzde 23'ü tarıma; yüzde 9'u inşaat sektörüne yapılmaktadır.

— Genel kredi hacminin yüzde 75'i özel sektöre, yüzde 25'i kamu sektörüne yapılmaktadır.

— Genel kredi hacmı içinde özel sektör kredilerinin çeşitli dallarda dağılımı şöyledir :

		Oranı
Ticari krediler:	12,459 milyar TL.	% 57
Sanayi sektörü:	2,210 milyar TL.	% 10
Tarım sektörü:	5,426 milyar TL.	% 25
İnşaat sektörü:	1,745 milyar TL.	% 8
Toplam	21,830 milyar TL.	%100

Demek oluyor ki, tarım sektörüne ve özellikle sanayi sektörüne GSMH. içindeki mevkilerine oranla çok daha düşük kredi ayrılabilmektedir.

Sanayileşme iddiasında olan kalkınma ihtiyacındaki bir memlekette böyle bir kredi politikası güdülmesi asla yerinde olamaz. 2. Beş Yıllık Plânda ifadesini bulan «Sanayiin Türk ekonomisinin sürükleyici sektörü» olarak öngörüldüğü ilkesi, fiiliyatın karşısında iflâsa mahkûmdur.

Ekonominin sürükleyici gücü olacak sanayi sektörünün, GSMH. içindeki yerinin üstünde tutulacak oranda bir kredi hacmi ile desteklenmesi, sanayileşmenin ve kalkınmanın şartıdır.

Oysa, ticari kredilerle, 1967 yılında açıkça ortaya çıktığı gibi, çok defa tefecilik yolu ile üreticinin ezilmesi, sömürülmesi imkânları da artırılmış oluyor.

Milli gelire katkısı pek az olan ticari kredilerin, sosyal bünyeyi yıpratıcı nitelikteki yapısı üzerine eğilmek zamanı artık gelmiştir. Toprak reformu yapılmadıkça, tarım kredileri, tefeciler kaldırılmadıkça ticari krediler sömürüyü devam ettireceklerdir. Sanayi sektörüne öncelik tanıyan, kalkınma ve sanayileşme esprisine uygun yeni bir kredi politikasının tesbit ve tanziminin, kredilerin ağırlığının kalkınmamıza yardımcı olmıyan alanlardan süratle üretici alanlara kaydırılmasının zarureti içerisinde olduğumuza Milli Birlik Grubu olarak inanıyoruz.

V — DIŞ BORÇLANMALAR :

30 Eylül 1967 durumu itibariyle, dövizle ödenecek dış borçlarımızın toplamı 1 milyar 329 milyon dolardır. Bu miktar bir yıl önceki tarihe göre 142 milyon dolarlık bir artış göstermektedir. Bütçe gerekçesinin 178. sayfasındaki tablodan öğrendiğimize göre, bu borcun faiz tutarları da nihai ödemede resülmalin yüzde 33 üne ulaşacaktır. Tahsis edilmiş ve henüz kullanılmamış dış kredilerle ve faizleri ile birlikte, dövizle ödenecek dış borçların toplamı 2 milyar 350 milyon dolardır.

«Doların bugünkü değeri ile 21 milyar 200 milyon TL. olarak 1968 yılı bütçesine denktir». Bu borcun yıllar itibariyle yükü; 1968 : 1972 yıllarında 159,112 milyon dolar arasında değişecektir. 1973 : 1977 yıllarında 94 : 82 milyon dolar arasında ve ondan sonraki yıllarda da 2014 yılına kadar yılda ortalama 35 milyon dolar civarında borç ödenecektir. Dövizle ödenen bu dış borçların 1960 : 1967 yılları arasındaki uygulaması aynı dönemdeki ihracat gelirlerimizin yüzde 33,2 sini alıp götürmüştür.

30 Eylül 1967 tarihi itibarı ile; A. B. D. hükûmetinden alınmış kalkınma ikraz fonu; Marshall Yardımı ve tarım maddeleri ihtiyaç fazlası kredilerinden doğan Türk parasiyle ödenecek dış borçlar toplamı da 3 milyar 317 milyon Türk lirasıdır. Henüz kullanılmayan kredilerle ve faizleriyle birlikte toplamı 5 milyar 485 milyon TL. sı olacaktır. Bu borcun yıllar itibariyle ödeme yükü de 1968 yılında 301 milyon, 1969 dan 1976 ya kadar her yıl 264 - 239 milyon ve 1977 den 2014 yılına kadar da yıllık ortalama 80 milyon Türk lirası civarındadır.

Doların bugünkü değeri ile iç ve dış borçların toplamı 52 milyar 800 milyon Türk lirası civarındadır. 1968 bütçesinin 2,5 katı ve bugünkü milli gelirin yüzde 65'i tutarında olan bu borçlar, bundan sonra hiç borç alınmasa dahi, bugün her Türk vatandaşına 1600 Türk lirası borç altında bulundurmaktadır.

Ağır bir dış borç altına girmiş olan memleketimizin, dış borçlanmalarda artık büyük bir hassasiyet göstermesi zaruret halini almıştır. Dış yardımlar ve özellikle Amerikan yardımları olmadan, Türkiye ayakta duramaz diyenler; Türkiye'yi bu duruma sokmak için gayret sarfeden felsefenin sahipleridirler. 19 uncu yüzyılda Osmanlı Devletini ağır dış borçlara sokan zihniyetin sahipleri de Ulusal Kurtuluş Savaşı yapanlara kapitülâsyonların altında ezilen bir vatan, egemenliğini kaybetmekte olan bir toplum bırakmışlardı.

Dış borçlanmaları devamlı bir devlet geliri kabul etmek yanlıştır. Bütçeler denk olmalı, ârızi sebeplerle açık olursa, o zaman dış borçlanmalara gidilmelidir. Ancak; dış borçlanmalar yerine, vergi gelirlerinin artırılması cihetine gidilmesi, kalkınmanın sağlam temellere dayandırılmasını mümkün kılar.

Dış borçlanmalar, tahmil ettikleri yükler oranında kalkınmamıza katkıda bulunamamışlardır. Milli gelir içerisinde, dış borçlanmalarla beslenen sektörlerin artış hızı düşüktür. Yabancı krediler, sanayileşmemizi köstekleyen, sanayileşmiş ülkelere dış pazar olma niteliğimizin devamını sağlayan büyük kapitalist çevrelerin, milletlerarası kapitalizmin çevirdiği büyük plânın bir aracı olarak az gelişmiş ülkelere ve bu arada Türkiye'ye verilmekedir.

Dış borçlanmalara bu tempoda devam edilirse, bir süre sonra borç yükümüz korkunç ölçüde yükselecek, dış borçlar milli geliri aşacak, yıllık taksit ödemeleri bütçelerin yükünü çok ağırlaştıracaktır. Ekonomik bağımlılık siyasi bağımsızlığımızı tehlikeye düşürecektir. Bugünkü yöneticilerin, gelecek kuşakları yeni ulusal kurtuluş savaşları yapmak zorunluğunda bırakmağa hakları yoktur. Milli öz kaynaklarımızı harekete getirerek, kalkınmanın finansmanını iç imkânlarımızla sağlamak, tek kurtuluş yoludur.

YABANCI SERMAYE :

Az gelişmiş ülkelerde, yabancı sermaye yatırımlarının, ortamı elverişli

asarısı Halk vunmuyor

Suphi Karaman

bulduğu hallerde, fazla kâr hedefli, üretken olmıyan alanlara kaydığının en tipik örnekleri, Türkiye'de gösterilmiştir. Türkiye'ye gelen yabancı sermayenin yüzde 40'ı ilâç sanayiine, büyük bir çoğunluğu da montaj ve gıda sanayiine yatırılmıştır. İlâç sanayii için gelen yabancı sermaye 340 milyon Türk lirasıdır. Bankalardan aldıkları kredi ise 800 milyon liradır. Kalkınma felsefesi taşıyan iktidarların bu kadar kredi ile neden bir milli ilâç sanayii kurmadıkları düşünmeğe değer. Yabancı sermayenin, memleketimizde açtığı iş sahası, kâr tarnsfer mekanizması ile götürdüğü değerin yanında önemsiz kalmaktadır.

1967 yılında Sanayi Bakanlığının montaj sanayii ile giriştiği pazarlıklardan elde ettiği sonuçlar düşündürücüdür Yüzde 25 oranında fiyat indirimlerine razı olmadan önce, bu haksız kazançlar ne oluyordu? Türk halkının, Türk işçisinin bu artık değerlerinin döviz transferleri yolu ile yabancı sermayenin geldiği memleketin kalkınmasına yardımcı olmaktadır.

Kendi imkânlarımızla karşılıyamadığımız ihtiyaçlara cevap vermek, ham madde yapımına geçmek, ihracat yaparak memlekete döviz getirmek gerekçeleri ile yabancı sermaye kanunu ile dâvet edilen yabancı sermaye bugüne kadar bu amaçların hiçbirini yerine getirememiştir.

KALKINMANIN FİNANSMANI «Vergi politikası»

Bütçe gelirlerinde önemli bir yeri tutan vergilerin, son yıllarda üzerinde en çok konuşulan bir konu olduğu bilinmektedir. Gelir dağılımı bozuk bir toplumda, vergi politikası, sosyal huzurun sağlanmasında başlıca araçlardan biridir. Âdil gelir dağılımı düzeninin en güçlü amacı, şüphesiz, en az geçim indiriminin yükseltilmesi ve vasıtasız vergi oranlarının artırılmasıdır.

Oysa, bugün Türkiye'de uygulanan en az geçim indiriminin piyasa ile fiatlarla, gerçeklerle, sade bir vatandaşın yaşantısı ile hiçbir ilişkisi kalmamıştır.

Diğer taraftan, 1966 yılında 12 milyar 464 milyon lira olan vergi gelirlerinin yüzde 33,7 oranında 4 milyar 196 milyon lirasını vasıtasız vergiler, yüzde 66,3 oranındaki 8 milyar 267 milyon lirasını da vasıtalı vergiler teşkil etmiştir. Aynı yıl içinde vasıtasız vergilerin büyük çoğunluğu yüzde 79'u 3 milyar 315 milyon lirası gelir vergisi olduğuna, bunun da ancak yüzde 34'ünün 1 milyar 130 milyon liralık kısmının beyannameye tâbi mükellef tarafından verildiği, diğerinin de yüzde 66 sının dar gelirli memur, ücretli, işçiler tarafından ödendiği düşünülürse, vergi politikasındaki sosyal adaletsizlik bütün gerçekleriyle ortaya çıkar. Demek ki toplumda düşük gelir grupların da bulunan dar geliriiler, yoksullar, sade vatandaşlar, evvelâ vasıtalı vergilerin, tüm vergi gelirleri içindeki yüzde 66,3 olan, ağırlığına maruzdurlar. Sonra da vasıtasız vergiler içerisinde ağırlığı teşkil eden gelir vergisinin de yüzde 66 sını yine bu dar gelirli mükellefler ödemektedirler.

Özetlersek, milli gelirin sadece yüz de 35 ini alan dar gelirliler, Devlet giderlerine yüzde 80 oranında katılmaktadırlar. Halkın ağır vergilerle katıldığı Devlet gelirleri, kamu hizmetlerinin en düşük standartlara uygun şekilde görülmesine bile yetmemektedir. Vergilerin bugünkü adaletsiz dağılımının temel nedenini, özel sektörün ve büyük toprak sahiplerinin etkiledikleri politikanın, bu sınıfları âdil bir vergilemeye tâbi tutmamasında görüyoruz. Son 15 yılda vasıtalı vergilerin en düşük oranda olduğu yıllar, ortalama yüz de 61 ile 1960 ve 1961 yılları olmuştur.

Kalkınmamızın en sağlam faktörü bulunması itibariyle, vergileri yeniden düzenleme faaliyetlerine devam edilmesini temenni ediyoruz. Büyük toprak sahipleri ile tüccar ve sanayicilerin âdil bir vergi sistemi içinde sosyal tasarrufa katılmaları bir yandan Anayasamızın öngördüğü sosyal adalet ilkesinin, öte yandan da kalkınma plânlarının uygulanmasına imkân kazandıracaktır.

TARIM ve TOPRAK SORULARI :

Geri kalmış bir ülke olmaktan kurtulup, ileri bir toplum olabilmek için, milli ekonomimizde ağırlığın tarımdan sanayie kaydırılması şarttır. Sanayie gerekli önemin verilmesi ile tarım kesiminin de hızla gelişmesi imkânı sağlanacaktır. Tarımın gelişmiş bir seviyeye ulaşabilmesi, ancak gerekli modern araçları sağlayacak bir ileri sanayiin kurulmasına bağlıdır. Modern tarım, ancak; gelişmiş bir sanayi ile mümkündür. Bu sebeple tarım ve toprak sorunlarını sanayileşme ile birlikte çözümlemek zorunluğu vardır.

Tarım ve toprak sorunları, nüfusumuzun çoğunluğunu teşkil eden köylümüzün satın alma güçlerini artırıcı yönde çözümlenirken, iç pazarın genişlemesi sağlanacak ve sanayileşmenin ortamı yaratılmış olacaktır. Bugün memleketimizde çok yaygın olan açık ve gizli işsizliğin giderilmesi, bir yandan sanayileşmeğe, öbür yandan da toprak reformu ve iyi uygulanan tarım politikası ile tarımın kalkınmasına bağlıdır.

Biz o inançtayız ki, kalkınma için ve özellikle tarımda kalkınma için, en önemli süreç, toprak reformudur. Tarımsal kalkınma, tarım politikası ve toprak reformu bir arada ve birbirine bağlı olarak ele alınmazsa başarılamaz. Şu bir gerçektir ki, köklü bir toprak reformu yapılmadan, bahis konusu edilen tarım reformu, halkın yararına gerçekleştirilemez. Aslında biz, bu tarım reformu sözüne: «Tarım politikası» diyoruz. Gerçekten de, dünya tarım literatüründe tarım reformu diye bir deyim yoktur. Toprak reformu ve tarım politikası sözlükleri vardır.

Türkiye'de ise, reform kelimesinin sıcak ve tatlı ifadesine büründürülen tarım reformu ile toprak reformu deyimi ve fikri kamufle, edilmek istenmektedir. Bugün Türkiye'de tarım reformu adı altında bir hilei şer'iye ile toprak reformunu önlemek isteyen bir politika yürütülmektedir. Ortaçağ artığı toprak düzeninde, büyük işletmeler halinde iken, sadece tarım reformu ile, yani iyi bir tarım politikası ile tüm tarımsal gelirde belirli bir artış elde edilebilir. Fakat bu hal, bugünkü Türk toplumunun sosyal şartları içerisinde, zenginle fakir arasındaki kutuplaşmayı, uçurumu daha da derinleştirir. Ekonomik ve sosyal sorunlarda vahim sonuçlar yaratır. Dengeli kalkınma düzenini bozar. Bu sebeple sadece büyük toprak sahipleri yararına işleyecek bir tarımsal gelişmeyi öngören tarım reformunun, yani tarım politikasının başlı başına dengeli bir kalkınma süreci olacağı inancında değiliz.

Toprak reformuna bağlı iyi bir tarım politikasının, refah ve mutluluk getireceğine inanıyoruz. Tarım sahasında kalacak topraksız köylünün, mülkiyet ve miras hakları mahfuz, toprağa kavuşturulması ve tarımda kooperatifleşmenin teşvik edilmesi, Anayasanın 37 nci ve 51 inci maddelerinde, Devletin ödevleri arasında gösterilmiştir.

Tarım kesiminde, toprak mülkiyetinde görünen büyük farklılık, toprak dağılımındaki dengesizlik, tarım gelirlerinde sosyal adaletten çok uzak bir dağılım, 1968 Türkiyesinde kamuyu rencide etmekte, kalkınmayı kösteklemektedir. Tarım arazisi üzerinde bir yanda büyük toprak sahipleri, öbür yanda, çok sayıda cüce işletme sahipleri ve topraksız köylü kitleleri yaşamaktadır. Büyük çoğunluk, Anayasanın 41. ve 42. maddelerinde ifadesini bulan insanlık haysiyetine yaraşır yaşama seviyesinden yoksun bulunmaktadır.

Büyük toprak sahiplerinin, sosyal adalet ve güvenliğe karşı, zararlı nüfuz ve egemenliklerini önlemek, sosyal ve kültürel gelişmeyi sağlamak suretiyle, demokratik rejimi sağlamlaştırmak, toprak sorunlarının köklü bir şekilde ele alınması ve çözüme ulaştırılması ile mümkün olacaktır. Bu nedenle şunu belirtmek isteriz ki, kalkınmanın sosyal reformlara dayandırılmaması halinde, gelecek günlerde sosyal ve siyasi tansiyonun artacağını ifade etmek bir kehanet olmıyacaktır. Bu itibarla, tansiyon artması değil, kalkınmanın temel sorunlarının çözülmesi tercih edilmelidir.

Devletin hüküm ve tasarrufunda olup da, işlenmiyen veya büyük mülk sahipleri tarafından işlenen topraklar, kamu tüzel kişilerinin özel mülkiyetinden olup, özel kişilere kiralanmış topraklar, Devlet Üretme Çiftliklerinin rasyonel işletme bakımından fazla olan toprakları ve nihayet Anayasanın 37 nci maddesine göre kanunla tesbit edileceği bildirilen tavan sınırı aşan özel mülk toprakları, toprak reformunun geniş kaynaklarını teşkil etmektedirler. Türkiye'de toprak reformunu destekleyecek en iyi belgeler, Köy İşleri Bakanlığı tarafından yayınlanmakta olan köy envanter çalışmalarında bulunmaktadır.

İhracat bakımından önemli bitkisel ürünlerimizden olan pamuk, tütün, fındık, zeytinyağı, çay ve yağlı tohumlar, incir ve üzüm için başlıca sorunlarımız; kredi, pazar ve pazarlama organizasyonlarındaki bozukluklardır.

Üretici ile ihracatçı arasındaki aracıların çokluğu ve aracının, üretici üzerinde «teşkilâtlanmamış sermaye piyasası» yolu ile kurdukları sömürü düzeni, daima üretici aleyhinde olmaktadır. Çay ve tütünde başlıca problem, politik etkenlerle bozulan, kalitedir. Zeytin ve zeytinyağı üretiminin, 1967 deki bozuk düzen dramından zarar görmemesini temenni ediyoruz.

MİLLÎ SAVUNMA :

Milli Savunma sorunlarımız, özellikle milli savunma stratejisi yönünden, gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Nükleer yarışma sonucu, doğu ve batı blokları arasında kurulmakta olan denge politikası, bölgesel anlaşmazlıkların gittikçe artması, dev harp sanayiinin elaltı kundakçılıkları bir üçüncü cihan savaşına nazaran bölgesel harp ihtimallerini daha çok artırmıştır. Devlet karşısında bile, zayıf taraf için yok olmamanın ve başarının şartı olarak gerilla savaş usulleri gittikçe önem kazanmaktadır. Bir dünya harbinde, nükleer silâhlarla baskın, stratejinin esasıdır.

Nükleer baskının ilk hedefleri, karşı tarafın aynı silâhları bulunduran en yakın ve en tehlikeli mevzileri, üsleri olacaktır. Türkiyenin durumunu bu bakımdan incelemek bugün için en önemli savunma sorunumuzdur.

İkili anlaşmaların yarattığı durumlardan, topraklarımızdaki yabancı üslerden yapılacak emrivâkilerden, Türk toplumunun korunması, iktidar ve muhalefetin ve düşünen her Türk'ün endişesi ve sorumluluğudur.

Askerlik meselelerinin bir ölçüye kadar gizlilik içerisinde tutulmak zorunluğu vardır. Fakat belirli bir ölçünün dışında kalan her savunma sorununu, özellikle savunma politikası gibi, genel anlam taşıyan konuları, klâsik bir düşünce ile gizli kabul etmek yerinde değildir. Unutulmaması lâzımdır ki, demokratik rejimlerde siyasi tercihler, kamu oyu temayüllerinden alınır.

Yurdumuz, Kıbrıs sorununda daha karışık durumlarla ve bundan ayrı olarak daha önemli savunma ihtimalleriyle karşı karşıyadır. Bu ihtimallerin, bizi Doğu Akdenizde, Orta - Doğuda, Balkanlarda ve bizzat vatanımızda karşılaştıracağı durumları şimdiden tasarlamamız lâzımdır. Hiç şüphe etmeyelim bu gibi durumların çaresini Ottowa'dan Karaçi'ye kadar uzanan ittifak bağları ile çözmek asla mümkün olamıyacaktır. Bu gibi durumların çaresini, her zaman olduğu gibi, yine kendi öz varlığımızda, milli karar ve mücadelemizde bulacağız. Bunun için politikamızı, stratejimizi, savunmamızı, teşkilâtlanmamızı, teçhizat ve eğitimimizi, harp sanayiimizi milli tutmak ve milli ihtiyaçlara göre yöneltmek zorundayız.

Sayın Senatörler;

Dünya dış politikası bugün sadece dış yardım peşinde koşturulmak ve tattik hareketlere dayandırılmak yerine, bilimsel ve yapıcı bir tarzda yürütülmek zorunluğundadır. Dünya politikasını sadece kokteyl salonları ve kulis araları ile izlemek dönemi epey geriler de kalmıştır

Türk politikasının Atatürk dönemindeki anti-emperyalist geçmişi dikkate alınarak, daha çok kendi sosyal ve ekonomik yapısına uygun, özgürlük ve sosyal adalet içinde hızlı kalkınma gayretinde olan bir toplumun karakterini belirten bir biçimde olması gerekmektedir. Aksi halde bugüne kadar olduğu gibi, dünya politika konjönktürünün gerisine düşülür.

ULUSAL AÇIDAN

Türk İşçisi Sendika Ağalarını Suçluyor

Aslan Başer Kafaoğlu

ZONGULDAK Türk ekonomisi ve emekçi hayatı bakımından önemli bir bölgedir. Bu bölgede çalışan onbinlerce işçi Türkiyenin en önemli enerji kaynağı olan kömürü çıkarırlar. Sayıları 40.000'in üstündedir. Zonguldak'ta Ereğli, Kozlu ve Kilimli bölgelerinde çalışan işçileri iki kısımda düşünmek gerekir. Bir kısım işçi vardır. Bunlar sadece 6 ay çalışır ve yerlerini diğer bir ekip alır. Bunlara «münavebeli işçiler» denir. Münavebeli işçilerin ne çalışma ne de ücret şartları insanî standartlara uygun değildir. Yeraltında, yarı bele kadar su içinde çalışırlar. Her yıl sayısız iş kazası olur. 1940 dan bu yana binlerce ölü ve onun yanında 100.000 in çok üstünde yaralı vermişlerdir. Bir savaşta bile bu kadar kayıp, göze batacak bir kayıptır. Ücret de 20 liranın altındadır. Aslında münavebeli işçiler sadece altı ay çalıştıklarından bu ücret yarı yarıya hesaplanmaktadır.

Bir kısım işçiler ise bütün yıl çalışırlar. Bunları, ocağa girmeyen kısmı ağır basar. Sayısı standart ölçülerin üstündedir. Yani büyük kısmı ile «beleşçiler», «kayırılmış kişiler» dir bunlar. Lojmanlarda otururlar, ayrı bir hayatları, ayrı bir dünyaları vardır. Sosyal yardımlar ve giderler adıyla harcanan para mübalâğalıdır. Plâjları sinemaları, masalları andıran gece kulüpleriyle bu mahalle bir rüya ülkesidir. Zonguldak'ta bu çelişik görünüş, Anti - Emperyalist savaşta büyük rolü olan Devlet işletmeciliğinin bu bünyesinden gelen, halka karşı sevimli olmayan israfları daima işçi kitlelerini isyan ettirici bir diğer etken olmuştur.

Zonguldak'ta işçinin direnişi daha da bunun ötesinde sendikacılara karşıdır. Osman İpekçi -Mehmet Alpdündar mücadelesi aslında bir post kapma savaşının ötesine geçmemiştir. İşçi yorgun argın evine, işine döndüğünden sendikacıları denetliyemiyor. Tepeden inme usullerle işbaşına gelen bir sendikanın, israfçı tavizci davranışları işçiyi çileden çıkarıyor.

Nitekim bu kızgınlık 1965 yılında kanlı bir ayaklanma ile sonuçlanmış, işçinin üzerine yollanan asker kurşunlarıyla iki emekçi kardeşimiz can vermiştir. Bu olayın yankıları geniş olmuştur.

O günden bu yana da durum değişmiş değildir. 7 Şubat günlü gazetelerin yazdığına göre, işçiler Toplu Sözleşme görüşmelerinin uzamasıyla içlerinde biriken duyguları bir yürüyüşle belli etmişlerdir. İzinsiz yürüyüş son derece canlı bir protesto gösterisi olmuştur. Dikkat edilirse işçilerin ortaya koydukları, istekler, yukarıdaki açıklamalarımıza uygundur. İşçinin kalabalık gruplar halinde dalgalanan temsilcileri en büyük protestoyu sendikacılara yönetmişlerdir. Gerçekten sendikacılar yarası işçi arasında alttan alta işlemektedir. Bugün işçinin haklarını savunduğunu söyledikleri bu grup işçinin en büyük düşmanı olarak, emekçiler tarafından suçlanıyor. Çünkü, sendikacılık artık bir rahat geçinme yolu olmuştur. Anti demokratik tüzüklerle, onbinlerce işçinin en çok 100 - 150 işçi temsilcisiyle kongresi yapılıyor. Bu delegeleri de zaten büyük kısmıyla yöneticiler seçiyor. Tepeden inme, gedikli sendika yöneticiliğine imkân veren bu tüzükler yoluyla işçinin sömürülmesi mutlaka önlenmelidir. Beleşçi bir sendikacı zümresi, işçi sınıfının bizce en büyük hasmıdır. Tabiatiyle bu sendikacı sınıfını suçlarken Türk-İş içindekiler kadar, bu örgütün dışındakileri de ayni derecede değilse bile bir büyük ölçüde bu suçlamanın kapsamı içine alıyoruz.

Zonguldak'ta işçilerin ikinci derecede üzerinde durdukları konu, üye olmadıkları halde kendilerinden aidat kesilmesidir. Bu çok önemli bir noktadır. Sendikalar kanununa göre işveren işçileri sendika aidatlarını keserek, ilgili sendikaya yatırmak zorundadır. Durum bu iken eğer işveren üye olmayan kişilerden sendika aidatı kesiyorsa, bu işverenle sendika arasında hukuk dışı bir yakınlaşmayı gösterir. Hukuk dışı yakışlamaların da kimin zararına işlediği bellidir. Tabiatiyle sömürüler işçi sınıfının aleyhine işler. Sendika olarak çoğunluğu sağlayan, Osman İpekçi'nin karşısında yer alan Mehmet Alpdündar'ın başkan olduğu sendika D.İ.S.K.'in kurucu üyesidir.

Diğer ve yukarıda anlatılanlar kadar önemli bir nokta da, işçinin gerçek üretici kısmı olan yeraltında çalışanlardan gelen tepkinin son derece gerçekçi tekliflere dayandığıdır. Bu tekliflere göre 10 lira zam istenmekte ve ayrıca yer üstünde çalışanlara tanınan hakların (sosyal haklar) yer altındaki münavebeli işçilere verilmesini de istemektedirler. Ancak bu ücretler bile münavebeli işçiler için azdır. Türk işçi sınıfının en zahmetli şartlar içinde çalışan münavebeli maden işçilerinin gündeliklerinin şöyle değerlendirilmesi gerekir:

a) Bu işçiler 6 ay çalıştıklarına göre 6 ayda bir yıllık ücret alacak tarzda yeni bir yevmiye sistemi kurulmalıdır ki, çalışmadıkları zamanlarda da ihtiyaçlarını görüp, yıpratıcı çalışmalarından dolayı kaybettiği zindeliği kazanabilsinler.

b) Bu işçilere bundan ayrı olarak yıpratıcı çalışmalarına karşılık ayrı bir primi de içine alacak bir ücret düzeyi tanınmalıdır.

Bu esaslara göre yeraltı işçilerinin ücreti en az net 45 lira olmalıdır. Bunun altında bir ücret tespiti kapitalizmin bile kabul edemiyeceği bir aşırı sömürme olur. Türk devlet işlemeleri verimliliği arttırıp, israfları yenip, işçisini kazanmalıdır. Emperyalizmin oyunlarını, devletçiliğin yararlarını, yabancı nüfuzunu emekçilere anlatmanın bir yolu da buradan geçer.

Kapitalizm ve Geniş Yeniden Üretim

Yeniden Üretim Çeşitleri

Hikmet KIVILCIMLI

(Geçen sayıdan devam)

2 — SINIF İLİŞKİLERİNDE ÇELİŞKİ kapitalist sınıfı, yalnız âletler alanında çelişki ile kalmadı. İnsan ilişkilerinde de aynı şeyi daha keskince başardı. İlkin medeniyetin 7 bin yıl eritemediği ortak mülkiyetli komuna kalıntılarını dağıttı. Biliyoruz: Komunanın soysuzlaşması, insanları köle yahut serf olmaya götürdü. Son Barbar akınları ilkel sosyalizm geleneklerini köyde tarikatlar, şehirde loncalar biçiminde yaşatıyordu. Kapitalist serbest işgücü bulup sömürebilmek için bütün o soysuzlaşmış komuna ilişkilerinden kalma kölelik, serflik veya lonca üyeliği gibi bağları köklerinden kazıdı. Görümüşte bu meşhur büyük «Hürriyet ihtilâli» idi. Aslında ve işgücünden başka satacak şeyi kalmamış insan, Marks'ın «vogelfrei» (kuş gibi hür) dediği insan durumuna soktu.

Kapitalist ilişkiler insanları görünüşte lonca bağlarından, gerçekte eski komuna artığı ortak mülkiyet ilişkilerinden uzak düşürdü, yani; esnaf loncanın ömür boyu sağladığı çalışma çalışma şartlarından (âletlerinden, dükkânından, pazarından) koptu. Köylü gibi o da işgücünden başka geçim aracı ve satacak şeyi kalmamış «vogelfrei» hür insan oldu.

Bu iki ve daha benzeri yollardan «kuş gibi hür kalmış» (komuna anasından göbek bağları kopmuş) insanlara kişilere kapitalist bol keseden «Kişi Hürriyeti» adadı. Bütün 18. yüzyıl filozofları «Hürriyet» hanımı, öylesine telleyip pullamışlardı, öylesine örneklerle içten gelme bir kurtuluş yolu gibi gösterdi ki; ona ona âşık olmayan baldırı çıplak kalmadı. Osmanlı şairinin dediği gibi: «Ah!. Ey didarı hürriyet, esiri aşkın olduk, gerçi kurtulduk esaretten» (Kölelikten kurtulduk ama, bu yol da senin aşkına kul olduk, ey hürriyet gözbebeği).

Gerçekte âşık olunan şey; kapitalistle «bırak yapsın, bırak geçsin» diyen serbestlikti. Kapitalist, üretim tabanında kendi mezarını kazarca yaptığı değişiklikleri, toplumun üst - yapısında da becerebilmek için iktidara gelmek hürriyetini savunuyordu. Doğrusu, züğürtledikçe zalimlikleri artan derebeyler, küçük üretmenin kendi vücudu yerine saydığı toprağa karşı olan bağlılığını ve aşkını çoktan sarsmıştı. Beride kapitalist üretim büyük ve geniş verimlilik getirmişti. Nuh yılından kalma esnaf ve köylünün geri ve yerinde sayıcı üretimini havaya uçuruyordu. Yoksulluk ve istikrarsızlık esnaf adlı küçük üretmeni ana karnında göbek bağı ile bağlandığı meşimeye benziyen (plesantaya benziyen) loncaya karşı kırgınlıklara götürmüştü.

Toplumda, yeni ve ileri bir üretim yordamı ortaya çıktı mı her şeyi ve herkesi böyle yola getirir. İlkel komunanın en son soysuzlaşmış kalıntıları derebeylik içinde sıkıcı bir kabuk olmuştu. Ona karşı kapitalist sınıfı «Hürriyet» bayrağını kaldırdı. Bütün millet: Köylüsü, esnafı, aydını, burjuvası «Hürriyetçi» kesildi.

Ufak bir saray entrikası bu gelişmeyi sonuçlandırmaya yol açtı. Temeli çoktan aşınmış yalnız üst — yapı gelenekleri ortada sürüklenen komunada bir kıral vardı. Derebeyi kıralla komuna kıralı birbirinin taban tabana zıttı idi. Ne var ki, derebeyi kırallarına hâlâ «milletin atası» deniliyordu. Onlar da birkaç nesil içinde dejenere olup, enayi ve hebenneka kırallar durumuna düşmüşlerdi. Bütün araylar, içinde hapsolan devletlileri yarı hasta yarı deli etmişti. Burjuvazi bu durumdan yararlandı. Birkaç köprü başını para ile satın aldı. Büsbütün âcizleşmiş derebeyilere karşı SOSYAL İHTİLÂLER kapısını kolaylıkla açtı.

Ancak, burjuva edebiyatında bile «Ey hürriyet, senin adına ne cinayetler işlendi» sözü çarçabuk yer etti. Çünkü, herkes, yâni her sosyal sınıf ve zümre hürriyet denilince bundan kendi çıkarını ve durumunu iyileştirmek anlamını veriyordu. Burjuva ihtilâlleri yarı toprak kölesi küçük ekincilerle şehirlerdeki yarı esnaf işçi sınıfının motoru sayesinde işledi. Halk hürriyeti ciddiye almıştı. Hürriyetin ardında kapitalist yatabilirdi. Kapitalistin ardında ÜRETİMİN SOSYALLEŞMESİ yetmiyor muydu?

Halk (köylüler ve işçiler) bu inceliği bilinçle kavrayamazlardı. Ama tarihcil eğilimleri yığınlara burjuva hürriyetinin altında dişe dokunur birşeyler yattığını sezdirmişti. Halk Namık Kemal'in Magosa zindanında yazdığı gibi «altı da birdir yerin üstü de» diyecek durumdaydı. Altı üstünden iyi gelir diye burjuva ihtilâllerine gönüllü dayanak oldu.

Sonuç alınr alınmaz herkes: «hadi bakalım, şimdi hürriyeti görelim» der gibi oldu. Fakat hürriyet bekliyen yığınlar bambaşka gerçeklikle karşılaştılar. Küçük ekinci köyünde her türlü çalışma şartlarını bu sefer kapitaliste kaptırıyordu (exproprie ediliyordu, küçük mülkü elinden alınıyordu). İşçi sınıfı hürriyetin nimetlerini ummuştu. Kapitalist sömürüşünün serbestliğinden birşeyle karşılaşmadı. Bunun üzerine demokratik devrimin havasıyla azıcık gözleri açılan yığınlar derinden derine hoşnutsuzlaştılar.

Böylece kapitalist kendi başına topladığı hürriyet cinlerini dağıtamıyan sihirbaza döndü. Ortaçağ artığı üretimiyle köy ekonomisini kapitalizm felce uğratmıştı. Köylü tarih öncelernideki İkvanodonlar, Dinozorlar gibi yere düşmüş yatıyordu. Kapitalist karıncalar onun yaralarına üşüşmüş, canına okuyorlardı.

Beride kapitalizm ilerledikçe her sınıf ve zümre: kapitalistlerin kendileri de başta gelmek üzere derebeyi artıkları, köylülük, esnaflık ve aydınlar boyuna aşınıyorlar, işçileşiyorlardı. Buna proletarizasyon denildi. Proleterleşmek şiddetlendikçe kapialist işyerlerinin kapısına büyük «ihtiyat anayi ordusu» diye bağırıyorlardı.

İşsizlere iş bulma kaygısı kapitalistlere bütün dünyayı çapul etme zorunu dayattı. Ancak kapitalist ülke bir tek olsa şekerle balla beslenirdi. Kimi geride kalmış kimi öne geçen birbiriyle yarışır bir sürü kapialist devletler ortada idi. Her kapitalist devlet yeryüzünün bir bölgesini sömürge veya yarım-sömürge, öteki yanını «nüfuz bölgesi» durumuna soktu. Bu böl- bölgesel yahut evrensel savaşlar, ekonomik buhleri paylaşmak için kapitalist devletler arasında ranları kovaladı.
karşı anayurtlarda İŞÇi SINIFI ayaklanmaları,

Neticede savaşlarla zayıf düşen kapitalizme dünyada GERi MiLLETLER isyanları patlak vererek kapitalizmi it dalamış keçiye çevirdi.

Onun için kapitalist sınıfının ekonomi politika zoruyla giriştiği sosyal, politik ve ilh. bütün üst-yapı davranışları, herkesten ve herşeyden önce yeryüzünde Marks'ın deyimiyle: **«Kapitalizmin mezar kazıcılarını yetiştirmek»** oldu.

İşte, kapitalizmin bir geniş yeniden üretim yordamı olduğu söylenirken, kapitalizmin bütün o işaret edilen karakterleri makanizması gözönüne getirilmelidir.

Kapitalizm öncesinde üretim gerek emekçi için, gerek onu sömüren üst sınıflar için TÜKETİM amacından öteye geçmiyordu. Bu bakımdan insanlar aşağı yukarı tükettikleri kadarını ürettiler mi onunla yetinebiliyorlardı. Alt tabakalar zaten kıt kanaat geçinmeye mahkûmdurlar. Üst tabakalar sonradan sonraya lükslerini arttırdıkları zaman, bu artan ihtiyaçlarını daha geniş bir üretim yaparak sağlamayı akıllarının kenarına bile getirmiyorlardı. İhtiyaçları arttıkça, bunu alttakilerin geçimlerini kısarak ele geçiriyorlardı. Bu yüzden zaman geliyor alt sınıflar yaşanmaz hale gelen darlıkla isyan ede ede çevre barbarları da araya katan fırsatlarla TARİHCİL DEVRİMLER patlak veriyordu. Ve o bir türlü genişleyemeyen «BASİT YENİDEN ÜRETİM» temeli üzerindeki Kadîm toplum çatırdayıp yıkılıyor, medeniyet olduğu gibi yok ediliyordu.

Tarih öncesinde sınıf farkları yoktu. Kandaşlar komunasında üretim kendiliğinden tüketim için yapılıyordu. O yüzden yeniden üretim ister istemez basit yeniden üretimden başka türlü olmadı.

7 bin yıllık Antika Medeniyetler çağında bir de tefeci-bezirgân denilen sermaye sahibi sınıf vardı. Bu sınıf da görünüşte sırf FAİZ ve KÂR peşinde koştu. Ama, tefeci-bezirgân sınıfı üretime karışmadı. Üretim sonunda yaratılmış nesnelerin DAĞITIMI'na (değiş tokuş edilmesine) aracı oldu. Bu aracılığı yaparken bile: pazarın kör arz ve talep kanununa oyuncak olmaktan öteye geçemedi.

O zaman ÜRETİM ilişkileri bütünüyle:

1 — KENT medeniyetinde: efendilerle köleler adlı sosyal sınıfların tüketim ihtiyaçlarını karşılamak için yapıldı.

2 — BARBARLIĞIN Medeniyet Rönesansında: derebeyilerle serfler adlı sosyal sınıfların tüketim ihtiyaçları karşlıandı:

Üretim DOĞRUDAN DOĞRUYA ilgili olan Köle-Efendi, Serf-Bey sınıfları üretimi güttüler. Bütün bu sebeplerle, tüketimden başka amaç gütmiyen ve teknik seviyesi küçük üretimden daha yüksek verimli bir üretim yordamı bilmeyen kapitalizmden önceki hemen bütün üretimler BASİT YENİDEN ÜRETİM sıınırlarını pek aşamadı. Basit yeniden üretimin tekrarlanmaları olarak kaldı.

Gördüğümüz gibi kapitalizm böylemidir ? Kapitalist ne kendisinin ne işçisinin ihtiyacını ve tüketimini düşünerek ona göre üretim yapmaz. Kapitalist üretimin tek amacı başkalarının ihtiyaçları için alınır-satılır nesneler, yani MATAHLAR yapmaktır. Bu durumda, kapitalist üretiminin temeli sınırsız genişleme zorunda kalır. Gerçi kapitalizmde de toplum ihtiyaçları diye bir tüketim sınırı bulunur. Ama kapitalist o sınırı önceden hiçbir zaman kestirip kontrol edemez. Ayrıca ihtiyaçların yarattığı tüketim sınırı: kapitalist üretiminin top ateşi altında her gün biraz daha genişlemek zorundadır. Yani, kapitalizmde üretim genişledikçe tüketim de genişler.

Kapitalisti geniş yeniden üretim yapmağa zorayan şey, kapitalist üretim yordamının vazgeçilinmez şartlarıdır. Tekrar edelim. Kapitalist ne yalnız kendi ihtiyaçlarını (KÂRINI), ne yalnız işçinin tüketimini (ÜCRET) düşünmekle kalmaz. Bütün toplum sınıflarının alınyazısını ve geçimlerini toptan üzerine almıştır. Emlâk ve arazi sahiplerine (İRAT), para - sermaye sahiplerine (FAİZ) üretmek zorundadır. Ayrıca, rakipleri onu sıkıştırırlar. Kapitalist rekabete dayanmak için, işyerindeki âletleri ve usûlleri her gün biraz daha geliştirmek, üretimi daha verimli kılmak için gece uykularını kaçırır. Kapitalist her gün yaptığı üretimi bir gün öncekinden daha fazla, daha geniş yapmaya itilir.

Kapitalizmde geri gitmek yoktur. Her kapitalist işletmesi bir cehennem makinesidir. Ya daha çok üreitme gidecektir, yahut geri kaldığı gün iflâs edecektir. Yerini tutan başka kapitalist mutlak daha öncekinden mükemmel âletler ve metodlar kullanarak daha çok ve daha ucuz mal çıkaracaktır. İşte bu üretim gidişine Marks: «GENİŞ YENİDEN ÜRETİM» adını verir.

Tarihin başka hiçbir çağında kapitalizmin yaptığı geniş yeniden üretim görülmemiştir. Kapitalizm öncesi üretiminin durgunluğu basit yeniden üretim dayanışından ileri gelir. Kapitalist üretiminin ondan önçeki basit yeniden üretime üstünlüğü buradan doğar. Gerçi kapitalizm plânsız üretim yapmaktadır. Bu yüzden zaman zaman ekonomi ve politika krizleri ile kızılca kıyametler kopartır. Fakat bu kıyametler bile ardından büsbütün daha geniş yeniden üretimler getirir.

Sosyalist Literatürde Terimler - Kavramlar

ALT - YAPI ÜST - YAPI

İnsan toplumu, yaşamasını ve gelişmesini sürdürmek için gerekli maddî servetleri doğadan çeşitli biçimlerde üretir. Toplumun bu servetleri üretiş biçimi, yani üretim tarzı toplumun geçmişini, geleceğini tâyin eder. Üretim tarzı, üretici güçler ve üretim ilişkileri unsurlarından meydana gelmiştir. Bunlar, toplumun ekonomik temelini yâni alt-yapısını teşkil ederler. Üretimi, üretimin sosyal ilişkilerini tarihî gelişmeleri içinde inceleyen bilimin, yani Marksist ekonomi politiğin esas konusu da toplumların ekonomik temel yazısıdır.

Toplumların siyasî kurumlar, hukuk, ahlâk, sanat, din, felsefe v.b. «sosyal bilinç biçimlerini» o toplumların alt yapıları şartlandırır ki bu sosyal bilinç biçimlerine toplumların üst-yapıları diyoruz. Bir toplumun varlığı ve toplumdaki maddî hayat şartları nasılsa o toplumun fikirleri, teorileri, siyasî görüşleri, ahlâk anlayışı, hukuk düzeni, mülkiyet biçimi de ona göredir. Mülkiyet ilişkileri, yani üretilen servetlerin üleştirilmesi bunların elde ediliş biçimine bağlıdır. Örneğin, bir ilkel avcı toplum üyesinin kendi başına yaptığı bir âlet kendisinindir, ailesi ile birlikte yaptıkları kulübe ailesinindir. Kabilesi insanları ile hep birlikte avladıkları av ise ortaklaşa kabilenindir. Bu çok ilkel örnekleri en çapraşık ilişkilere kadar genişletibiliriz.

Üretici güçlerin gelişmesi toplumun sınıflara bölünmesini doğurur. Gittikçe, sınıfların çıkarları birbirinden farklı, giderek birbirine karşıt hale gelir. Bu, çatışmalara ve sınıflararası mücadeleye yol açar. Bu mücadele de devletin kurulmasını zorunlu kılar. Devlet biçimleri de toplumun temel alt-yapısına göre kendini gösterir. Örneğin, toprağın bağlı serfle senyör arasındaki ilişkiye dayanan feodalizme en uygun siyasî biçim dine dayanan krallık düzeni olduğu için, Orta Çağ boyunca her yanda krallıklar görülmüştür. Kapitalizm ise, özgür iş-gücüne ihtiyaç göstermiş, siyasî bakımdan özgür insanla özgür insanın ilişkisine dayanan bir düzen kurmuştur. O zaman bu düzenn en uygun düşen devlet biçimi olarak lâik cumhuriyetler ortaya çıkmıştır.

Üretim ilişkileri, yani temel ekonomik ilişkileri bazı menfaatler yaratır ve bu menfaatler de hukukta ifadesini bulur. Bu menfaatler insan iradesinin, insan bilincinin ürünü değildir. Ekonomik ilişkilerden çıkarlar. Menfaatler bir kere kendini gösterdi mi, şu ya da bu biçimde insanların bilincinde yansırlar. Ama hukukun koruduğu menfaatleri yaratan insanların bilinci değil üretim ilişkileri, ekonomik temel, alt-yapıdır. Toplumun yapısı mülkiyetin yapısına göre kalıp alır. Örneğin kapitalist düzende, kapitalistin fabrikasında çalışan işçinin ürettiği ürünün tümü, üreten kendisi olmadığı halde kapitalistindir. Ve bu mülkiyet biçimi, düzenin kanunları ile korunmuştur. Sosyalist düzen de artıdeğeri kanuna aykırı sayar.

Toplumun ahlâk anlayışı da üretici kuvvetlerin gelişim düzeyine göre şartlandırılan sosyal ilişkileirn temeli üzerinde kurumlaşır. Demek ki ekonomik ilişkiler toplumun siyasî yapısını ve ahlâkını doğrudan doğruya şartlandırır.

Bir toplumun sanatını yaratan da, dolaylı olmak üzere, gene toplumun ekonomik temel ilişkileri alt-yapısıdır. Birbirlerinden ne kadar uzak olurlarsa olsunlar yeryüzünün her yanında sanatın belirli gelişme aşamaları ilkel insanın eş gelişme aşamalarına tekabül eder. Bir taş devri sanatı, bir demir devri sanatı olduğu gibi.

Şunu da hatırlamak gerekir ki, ekonomik temelin, alt-yapının belirlediği üst-yapı da, sosyal evrimi geciktirmek ya da hızlandırmakla alt-yapı üzerinde karşılıklı bir etki gösterir.

Bu konuda, sözlerimizi, Marks'dan aldığımız şu satırlarla tamamlayalım: (*).

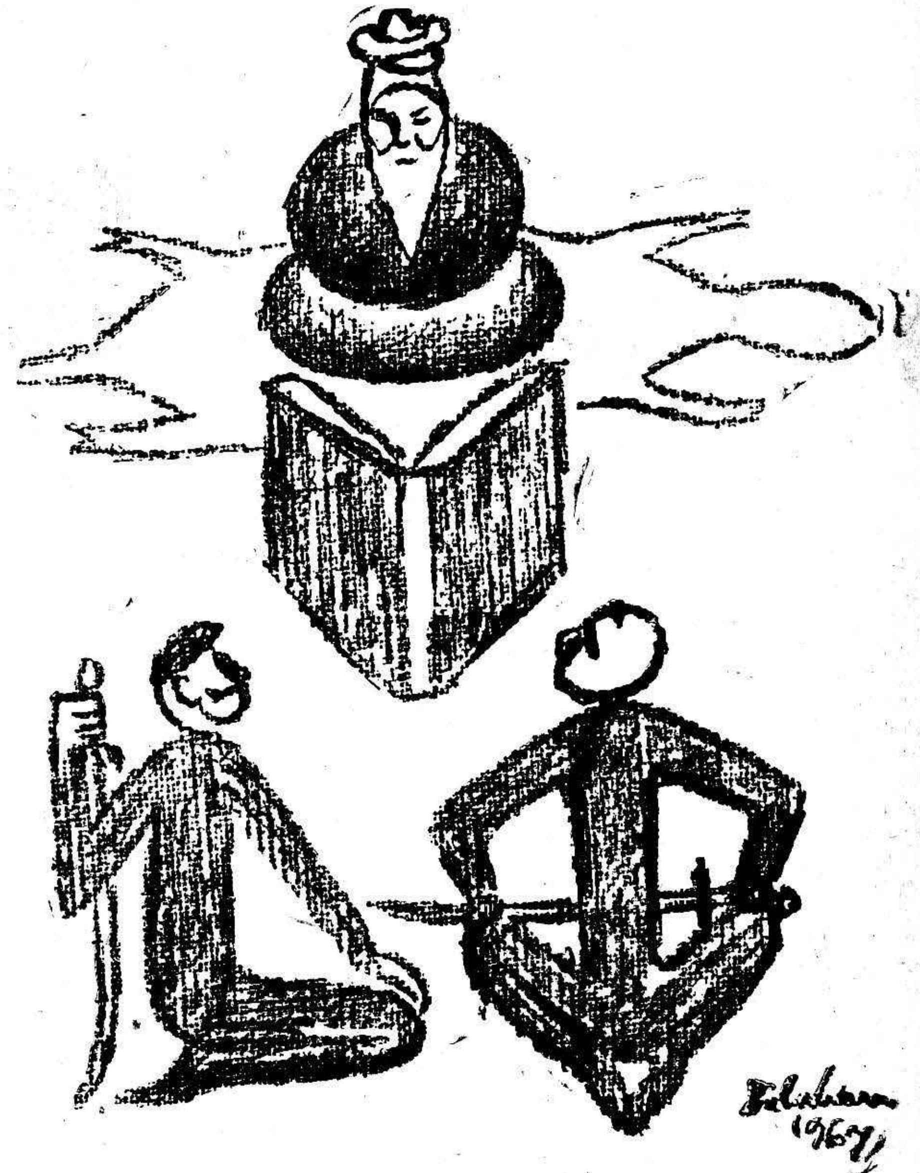
«Varlıklarının toplumsal üretiminde, insanlar kendi aralarında, maddî üretici güçlerin belirli bir gelişme derecesine uygun düşen üretim ilişkileri kurarlar. Bu ilişkiler zorunlu ve iradelerinden bağımsız belirli ilişkilerdir. Bu üretim ilişkilerinin tümü, toplumun ekonomik yapısını, belirli toplumsal bilinç biçimlerinin tekabül ettikleri hukukî ve siyasî bir üst-yapının üzerinde yükseldiği somut temeli teşkil ederler. Madî hayatın üretim tarzı, genel olarak toplumsal siyasî ve entellektüel hayatın sürecini şartlandırır. İnsanların varlıklarını belirleyen şey onların bilinci değildir; tam tersine onların bilincini belirleyen sosyal varlıklarıdır. Gelişmelerinin belirli bir aşamasında toplumun maddî üretici güçleri mevcut üretim ilişkileri ile ya da bu ilişkilerin hukukî ifadesinden başka bir şey olmayan, o zamana kadar üretici güçlerin içinde hareket edip geliştikleri mülkiyet ilişkileri ile çelişme haline gelirler. Önceden üretici güçlerin gelişmesini sağlayan biçimler olan bu ilişkiler artık bu gelişmeyi engellerler. O zaman bir sosyal devrim çağı açılmış olur. Ekonomik temeldeki değişmeler az ya da büyük bir hızla koca üst-yapının bütününü sarsar...

«... Bir toplumsal biçimlenme, ihtiva ettiği bütün üretici güçler gelişmeden asla yok olamaz. Eski toplumun bağrında yeni üretim ilişkilerinin maddî varlıklarının şartları açılıp gelişmeden yeni ve daha yüksek üretim ilişkileri eskilerinin yerini alamaz. İşte bunun içindir ki, insanlık, ancak çözümleyebileceği meseleleri önüne koyar; çünkü daha yakından bakılırsa, meselenin ancak, onu çözüme bağlamak için gerekli maddî şartlar var olduğunda ya da hiç değilse bu şartlar oluşma yolunda bulunduğunda ortaya çıktığı görülür.

(*) Critique de l'Economie Politique, Préface. Editions Sociales, Paris.

Bursa'da Bir Fısıltıya Cevap

Balaban

Bursayı görenler, en çok yeşile vurulurlar... Çiçeğin kırmızısı, çayırın yeşilinden gelir çünkü... Şeftali suyunu dağdan alır... Uludağa çıkarsanız eğer, Marmara denizine aynaya bakar gibi bakıp, suretinizi görürsünüz orada. Beride, dağın dibindeki ova, yeşil bir kilimdir. Karşıda nakış nakış duran dağlar, benim doğduğum yerdir... Bu ovayı, yani bu yeşil kilimi, kim serdi bizim altımıza?. Aracı gâvurlar değil herhalde...

Bursa deyince, benim usuma önce Seçköy, sonra dam «mapusane» gelir. Dam usuma düşünce, Şair Baba «Nâzım Hikmet» durur düşüme... Bazılarına göre bu kavram değişirmiş. Bursa adını duyunca kimi; şeftaliyi ansır, kimi; kestaneyi. Daha birçok meşhur şeylerini ansıyanların yanında, bazı arkadaşlarım bana: «Bursalılar gerici olur, sen nasıl oturuyorsun orada?» dedikleri de oluyor... Oysa Bursalılar, becerikli ve usta kişilerdir. Burada yapılan el sanatları, dünyanın hiçbir yerinde yapılmamıştır. Bursa çevrelerinin çoğu, doğduğum Seçköyde işlenmiştir. Bursa kadifeleri, Çine dek yayılmıştır. Burada yapılan bıçaklar o denli şıktır ki, insan bir yerine batırsa, vah bile demez.

Son yıllarda, Türkiyenin hiçbir yerinde yapılamıyan otomobil karöserlerini, bıçkı makinelerini, pılanyalarını ve sobalarını yapan Bursalılar, nasıl gerici olur?... Zinhar, gerici yoktur Bursa'da demeye getirmiyorum lâfı. Her yerden daha çoktur burada gerici... Bursanın toprakları çok çeşitli ürün verdiğinden, tüm açıkgözler Bursa'ya üşüşmüşlerdir.. Ustası ve işçisi en becerikli, şeftalisi en sulu olup dururken, aracılar yıldan yıla gâvurlaşır. Her köşebaşını tutan bakkalı çakkalı, Bursalı değildir. Ve burada çıkan gazetelerde pevkiren kişileri, Bursada oturuyor diye, Bursalı saymıyorum. Hattâ bu işbirlikçilerin maşalarını, Türk saymamak gerek...

Herkesin bildiği gibi; aracılar, köylülerin ilkel araçlarla ürettiği ve dişiyle tırnağıyla biriktirdiği ürünlerini yok pahasına kapatırken, beri yandan onların düdüğünü öttüren gazeteler, emperyalistlerin avını kolaylaştırmak için, zaman zaman suyu bulandırırlar. Yani akla hayâle gelmedik yalanlar, düzenler köylüleri ve işçileri uyarmak için kelleyi koltuğa almış olan öncüler için.

İlhan Selçuk'a, Çetin Altan'a, Aziz Nesin'e demedik lâf bırakmaz gerici basın. Yalanla dolanla bir ortam yaratıp, öncülerin dama tıkılmasını kolaylaştırırlar. Aziz Nesin'i ve Orhan Kemal'i dama tıkınca, Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırınca, İlhan Selçuk'u duruşmaya dikince, susturacaklarını sanırlar.

İnsanın kendini savunması o kadar kolayken, kendi kendinden bahsetmesi, biraz çolak oluyor. Asıl savunmama geçmeden evvel, yine kendimden söz etmem gerekti: Seçköy'de nakışların için de doğdum; karasabanın yanında büyüdüm. Derken öküzler bir boynuz çaldı; düştüm dama. Karanlıkta el yordamıyla kendi kendimi ararken, şair baba'yı buldum, o da beni aldı, Balaban'lığıma koydu, ne iyi... Ben dama düştüğümde, bir suç işlemiştim, elbette çok kötü, «Şimdi anlıyorum ki bu suç, karasabandan gelmektedir.» Ben dama düştüğümde, ya suçlu, ya da suçsuzdum. Ama damdan çıkınca, suçsuzluğumu biliyordum artık. Çünkü ben, üç şey öğrenmiştim orada: Biri resim, biri yazı, biri adamlık... Bu üç şeyi eksiksiz uygulamak için, durmadan çalıştığımdan, durmadan da tartaklandım. «Yıllar boyunca aylarca, tekrar tekrar damlarda yattığımı bilenler çoktur.»

İki gün önce, Bursa gazetelerinden biri, bana saldırıyordu yine... Aslında öylesine büyük saldırılar, öylesine büyük dâvalar var ki ülkemizde... Örneğin; NATO'dan çıkmak için yazmak dururken, Vietnam'ın başına ateş yağıp dururken, Regis Debray damlarda yatarken, Çhe Guevera'nın kurşunlandığı bir devirde, kendimden bahsetmek gereksiz gibi yeliyor bana, ama yine de yazıyorum. Yalancıların yalanını, yüzlerine vurmak için belki. Önce yazıyı okuyun, sonra cevabını ister siz, isterseniz ben vereyim:

FISILTI :

«Efendim, türedi solculardan İbrahim Balaban, Bursa Öğretmenler Yardımlaşma Derneği salonunda, mendil misali bir sergi açmış... Gaye kazanç değil, dostlar (!) alış verişte görsün...

«Solcuların meşhur Balaban'ı, Seçköylülerin ressam İrbam'ı mendil misali sergisinde büyük «!» üstadı Nâzım Hikmet'in kitapları ile portrelerini satmış. Solcu bir gazeteye abone kaydetmiş. Hayranlarına «Taptığım adam» dediği Nâzım Hikmet'i anlatıyor, sergilediği kitapları ile kızıl zeminli tablolar ve portrelerini mutlak almalarını tavsiye ediyormuş!.

«Dernek başkanı Gündüz Göktürk beyefendinin de takdirlerine mazhar olduğu söylenen Seçköyün ressam İrbam'ı, Bursa'dan ümitli ve mutlu ayrılmış...

«Bazı öğretmen arkadaşlarını; «Emekçilere» selâmlarını iletmekle görevlendirmiş. TÖS. yöneticileriyle tatlı alış verişler yapmış. Düzenin değişeceğinden emekçilerin galip geleceğinden bamsetmiş...

«Velhasılı Bursa'ya ziyaret vesilesiyle her bakımdan ticaretli bir gezi yapmış... Seçköy'ün ırgatçı ressam İrbam'ını tanımam. İstanbul'un Fatih semtinde, Doçent Dr. Çetin Özek ile ruh doktoru olan kardeşi Metin Özek'in apartımanında oturuyormuş.

«Bursa Cezaevinden arkadaşı olan büyük «!» üstadı Nâzım Hikmet'in kitapları ile portrelerini, ruh doktorunun kabul salonunda sattığı söyleniyor.

«Sizin anlıyacağınız; onun izinde, onun sözünde, gözlerim onun ölü gözlerinde diyormuş.»

İpeknur imzasiyle çıkan bu yazı, Millet gazetesinde 19 ocak günü yayınlanmıştır.

Sırayla cevaplıyorum:

1 — Türedi solculardan değilim ... Son günlerde solcuyum diye mangalın külünü savuranlar, yolların solunda bile yürüyemedikleri zamanlarda; beni durmadan jandarmalar bırakıp, polisler alıyordu. Bununla beaber, her sosyalistim diyeni sevdiğim kadar, sağcıyım diyenleri de severim; adam olsun yeter ki.

2 — Bana «İrbam» diye seslenişine gelince... «Köylüler İrbam demez, Îbram derler.» Adımı ağzına alıp «Îrbam» diyerek geveliye geveliye küçültmeye çalıştığın belli... Ama gerçekten beni görüp tanısaydın, ya da yüzyüze bir gelmiş olsaydık; ben sana nasıl «İpeknur» diyorsam, türkçe; sen de bana ağzını doldura doldura «Balaban!» derdin.

3 — Öğretmenler Derneğinde değil, Bursa'da bile sergi açmadım. Ben sergilerimi önce İstanbul ve Ankara'da açtıktan sonra, öteki kentlere giderim. Ve ben sergi açtığım zaman, dünya duyar... Yeni yaptığım resim taslaklarını, yanımda gezdirmek âdetimdir. Yol boyunca otobüslerde ve vapurlarda bile çalışmadan duramam... Ayrıca bir aşama sırasında yaptığım taslakları, herkese göstermekte bir sakınca görmem... Öyle ki, yıllardan beri bu denli davranışlarım, beni olumlu aşamalara getirmektedir. Mutlaka her gittiğim kentte, beni kabul eden bir çevrenin bulunması, bundan ötürü doğaldır.

O gün, Öğretmenler Derneğine uğradığım zaman, yanımda bir tek resim vardı ve onu da bir mühendis arkadaşın isteği üzerine getirmiştim. «Bu resim; Şair Baba'nın renkli baskısıdır.» Tanımadığım bir öğretmen, beni tanımış olmalı; «Resime bakabilir miyim?» deyip, dosyamı açtı. Bir süre baktıktan sonra: «Bu kimin resmi, tanıyamadım?» dedi.

«Tanıyamadınızsa, demek ki bir eksiği var. Ama önce, resmin resim oluşuna bakmalısınız...» dedim. Doğan Avcuoğlu'nun babası da oradaydı:

«Verin bakayım, ben eskiden resim yapardım, ama şimdiki resimler biraz daha karışık...» Hoca resime, oldukça dikkatli bakıp: «Yanan bir adamı temsil ediyor bu resim...» dedi.

Hocanın bu güzel tanımına uyumlu bir anımı anlattım onlara:

Belediye önünde seyyar fotoğrafçılık yapan bir adama, lâf olsun diye takılmıştım : «Bak bakalım, senin kutunun içinden, böyle renkli resim çıkıyor mu?» demiştim. Fotoğrafçı resime baktı: «Vay anam vay! sen bu resimi ateşten çıkarmışsın, be usta!...» demişti.

Evet, Dernekte gösterdiğim resim, ustam Nâzım Hikmet'in resmiydi... «Mendil misali» demekle küçümseyip, yaymacı mı demek istiyorsun, Yoksa, buzağı altında, öküz mü arıyorsun?... Postahane önlerinde saılan kartpostalların içinde; yalnız Sultan Vahdettin'in tasviri eksik.

Türkiyemizin en büyük şairinin ve benim ustamın resmini ben yaptım, bana nasip oldu O'nun resmini yapmak, ne mutlu. O'nun renkli baskılarını da ben satıyorum, suç mu?. Belki de?. Ama O'nun resmini satmak da, yapmak kadar güç olduğu bir sırada; KİM Dergisi beni destekledi, sağolsunlar. Yani, yaptığım Şair Baba'nın resmi için, özel bir sayı yaptılar ve bu resmi de kapağına bastılar. KİM dergisinin temmuz 1967 sayısına bakıverin.

4 — Sade solcuların ressamı değil, tüm Türk halkının ressamıyım ben ... Türk olan herkes, türkçe resim yapan ressamını er geç bağrına basar... Örnek: Adalet Partili devlet yöneticilerinden Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'in ve CHP. Genel Başkanı İsmet İnönü'nün evlerinin duvarlarında resimlerim asılı. Benden resim alan yüzlerce sanatseverin adını koymıya yer yok burada; yalnız Kâzım Taşkent ile Muzaffer Zorlu'nun adları yeter... Ama hepsinden çok, bana sahip çıkıyorsa, onların adamlığından gelir bu davranış. Ve benim de onlara lâyık olmam gerekir. Şu da iyice bilinir ki: Gâvurları ülkemizde oturtanlar ve NATO'dan çıkmak istemiyenler, değil resimlerimden, varlığımdan bile gocunurlar. Çünkü biz öncüler, yabancıların gâvurluğunu bildiririz halkımıza...

5 — Solcu bir gazeteye abone kaydettiğim doğrudur... Gâvurlar ülkemizde cirit atıp dururken, sağcı gazeteleri sağlık verecek değilim ya... Ama bunun yalanı yok, yanlışı var: Dernekteki bazı öğretmenler «TÜRK SOLU» dergisinin ilânını görmüşler. Zaman zaman bayilere sordukları halde, kendisini görememişler. O gün yanımda raslantı olarak bulunan TÜRK SOLU'nu onlara göstermiştim. Öğretmenlerin örnek olarak benden aldıkları Türk Solu'na, dernekte okunması için abone olup olmadıklarını bilmem.

6 — Bir de Nâzım Hikmet'in kitaplarını sattığım söyleniyor... Alıcıların gözleri kör mü, kitapçı dükkânlarını!.

İşte bu denli insanlar, büyüklerin gölgesine basıp hınç aldıklarını sanırlar... Yoksa bu hatun kişi, işbirlikçilerin maşalığını yapıp, şu yazdığı mesnetsiz yazıyla, beni ihbar mı ediyor?. Baksanıza neler demişim, meğer ben ne kadar salakmışım... Bereket versin ki beni tanıyan adamlar çoktur, onlar benim gereksiz konuşmadığımı bilirler ... Baksanıza, emekçilere selâm yollamışım öğretmenlerle. Yalana bak; onlarla yollıyacağıma, kendim söylerim be! Çünkü ben fildişi kulemde değil, işçilerle köylülerin için deyim her zaman... Şu yalanın kuyruğuna basın; doçent Çetin Özek'in veya kardeşinin apartımanında oturuyormuşum... Ula benim Bursa'da, kendi evimde oturduğumu Türkiye biliyor.

Gerçekten bu yıl öğretmen kıyımı olduğu belli... Bir Ördek Hasan kuşkusuyla: «Balaban Nâzım Hikmet'le mapushanede yatmış, O'nun izinde, O'nun sözündedir... İşte şimdi Balaban, Öğretmenler Derneğine girdi. Onlarla konuştu. Düzen değişecek dedi. Onlar da tasdik etti... Daha beteri; öğretmenleri görevlendirip, ırgatlara selâm yolladı. Balaban'nın selâmını duyanlar, Bedreddin kulları gibi ayaklanmazlar mı?. Amanın yetişin jandarmalar, polisler, bekçiler! Yakalayın Balaban'la öğretmenleri!... Teslim alın hainleri, gaddiyanlar!... Kapatın kapıları üstlerine, oh!... Kilitler kilitlensin, hah şöyle!..» Komprodorlarlarla maşalarının, kuşkusu ve arzusu budur işte.

«Karanlığı döve döve» aydınlatacak olan öğretmenler, ne Nâzım Hikmet'ten ne de Balaban'dan korkarlar.

7 — Hele şu ağıza bakın: «Seçköyün ırgatçı İrbam'ı... Gözlerim o'nun ölü gözlerinde...» Küfüre çalan bu lâflar, bir hanımın ağzına yakışmaz. Ama sen İpeknur, maşaların maşasısın! Senin uydurduğun bu deli saçması yalanlara, polis bile kanmaz. Onlar da bu toprakların insanlarıdır. Sizin gibileri işte böyle böyle öğrenirken, biz sanatçıları ve öğretmenleri de, böyle böyle daha iyi tanıma fırsatını buluyorlar. . Zaten beni, götüre getire bu denli sağlam bilmeselerdi, böylesi gereksiz sözler söyliyeceğime inanır, hemen ertesi günü damda alırdım soluğu... Hâlâ alıp götürmediklerine göre; gâvurca yalanlara Türk olan polisler de inanmamış demektir.

Okuyucu Mektupları

TÜRK SOLU'na;

Toplumumuzu emperyalizmin ağından kurtarmak ve ileri bir yaşama düzeyine çıkarmak yolunda, TÜRK SOLU'nun giriştiği çetin mücadelede başarı kazanması ve zafere ulaşması, bu ülküye yürekten gönül verenlerin başlıca dileğidir. Sosyal yapı değişikliğine, yani devrime inanmış, emperyalizme ve onun yerli ortaklarına karşı ikinci bir kurtuluş savaşı vermenin gerekliliğini kavramış her Türk aydını, köylüsü, işçisi, memuru, subay ve öğretmeni bu kutsal cephede gücünün yettiğince savaşmalı, uğraşmalı, çaba göstermelidir.

Çıkışını sevinç ve mutlulukla karşıladığımız «TÜRK SOLU», devrimci cephedeki bir açığın daha kapanmasını sağlamakla kalmamış, en ön saflarda çarpışmak gibi, tarihsel bir dönemde, kendine düşen görev ve sorumluluğu da memnuniyetle yüklenmiştir. Gönül verdiğimiz, umut bağladığımız TÜRK SOLU'na katkıda bulunur umuduyla yazılarımdan birini gönderiyorum. Fırsat düştükçe yine yazacağım.

Selâmlar, başarılar hepinize...

SADIK YILMAZ

BİR YANIMIZ KARANLIKTA

Bugünkü varlığımıza ve cumhuriyetin temellerıne harç koyan sayın İnönü kuşkularında haklıdırlar.

Olay 24 Aralık 1967 günü Hacıbayram Camiinde geçmiştir. Beş kişi yatar musalla taşında. Bunlardan bir tanesi O.D.T.Ü. öğretim üyelerinden Ömer İnanç'dı. Korkunç bir kalabalık vardı camiin önünde. Orta Doğulu gençler, T.İ.P. si üyeleri, tüm devrimci aydınlar. Çünkü ölen 26 yaşında devrimci bir gençti.

O sırada oparlörden vaaz verenin sesi yükseldi. Sonradan öğrendik adının Rıza Çöllü olduğunu. Mübarek sanki A.P. nin propagandacısı. «Ey cemaati müslimin Kızılaydaki Koministlerin sonu yaklaştı artık. Bu vatanı kurtaracak olan gençler, İmam Hatip Okullarında, İlâhiyat Fakültelerinde yetişiyorlar.» Hayret ettim. Yahu hükümetin kanunu var, Millî Emniyeti var. Bir din adamı kalkıp da milleti ikiye böler mi? Sen orda dinî görevlerini yerine getir.

Büyük kalabalık mezarlığa kadar gitti. Ömer İnanç toprağa verildi. Dinî törene geçildi. Gelen çelenkler mezarın üstüne yığıldı. Bunların arasında T.İ.P. in de çelengi vardı. O da kondu. O anda ses «Bu kominist çelengini koymayın, kaldırın onu.» demez mi? Adını sonradan öğrendik. Dinî tören yapmakla görevli kişilerden Tahsin Yaprak adlı hocaymış. Sözlerinin yarısı ağzında kaldı. Gördüğü tepki büyük oldu.

Sayın İnönü'nün söylediği gibi, bir yanımız karanlıktadır. Türkiye Cumhuriyetinin kanunları vardır, görevli şahısları vardır. Acaba bu din adamlarına dinî törenler esnasında, bu konularda konuşma yetkisini kimler verdi. Devrimci, milliyetçi, Atatürk'çüler uyanık olsunlar...

Şoför : KERİM UYSAL

Anadolu Yayınları

BEKLENEN KİTAP:

Jean Paul Sartre KÜBA'YI ANLATIYOR
Çeviren Şahin ALPAY Fiatı 12,50 Lira. Yeni çıktı

İNSANLAR ARASINDAKİ EŞİTSİZLİĞİN KAYNAĞI
J. J. RUSSO — Erdoğan BAŞAR Fi: 10 Lira

1848 DEVRİMİ
Gaston MARTİN — Sevim BELLİ Fi: 7,5 Lira

EKONOMİ POLİTİK NEDİR?
Andre BARJONET — Erdoğan BAŞAR Fi: 5 Lira

GENEL DAĞITIM:
Tekin Yayınevi
Ankara Cad. No: 51 — İstanbul

ANKARA DAĞITIMI:
Aydın Kitapevi
Kocabeyoğlu Pasajı Yenişehir Ankara

Pueblo Kumandanı Konuşuyor

«Ben, Birleşik Amerika'nın Pasifik Filosuna mensup, PUEBLO gemisinin kaptanı Lloyd Mark Bucher'im. Gemim Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin karasularına girdikten sonra, casusluk yaparken yakalanmıştır.»

23 ocakta, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin karasularında casusluk faaliyeti yürütürken, Kore Deniz Kuvvetleri tarafından yakalanan, silâhlı Amerikan casus gemisi Peublo'nun kaptanı Lloyd Mark Cucher ile Kore basın ve haber ajansları bir görüşme yapmıştır.

26 ocakta yapılan basın toplantısında, L. M. Bucher, Japonyadaki Amerikan deniz kuvvetleri komutanının verdiği casusluk görevini itiraf etmiş ve casusluk görevi yürütürken, Kore Karasuları içinde yakalandığını, uluslararası anlaşmaları ihlâl ettiğini kabul etmiştir.

Görüşmede sorulan sualler ve verilen cevaplar aşağıdadır:

Soru:

Basın, sizin geçmişiniz, Peublo'nun cüretli casusluk faaliyetleri hakkındaki itiraflarınız ve geminin nasıl yakalandığı konusunda bilgi vermiş bulunuyor.

Şimdi, yalnız Kore halkı değil, dünya kamu oyu da, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetine karşı giriştiğiniz, cüretkâr casusluk faaliyetinizin gerçek durumunu daha ayrıntılı olarak bilmek istiyor. O casus gemisinin kaptanı olduğunuza göre, sanırız ki, sorumlu cevaplar verebilecek durumdasınız.

Cevap verecek misiniz?

Cevap:

Vereceğim.

Soru:

— Hangi birliğe mensupsunuz?

Cevap:

— Amerika Birleşik Devletlerinin Pasifik Donanmasına mensubum.

Soru:

— Casus gemisinin mürettebatı kimlerden teşekkül etmişti ve malzemesinin özellikleri neydi?

Cevap:

— Gemim, casusluk faaliyetleri göstermekte tam görev almıştı. Bu yüzden, gerekli en son casusluk âletleriyle donanmıştı. Mürettebatın çoğu casusluk faaliyetlerinde gerekli teknik tecrübe sahibidir. Geminin mürettebatı, itiraflarından da öğrendiğiniz gibi casusluk faaliyetlerinde, en son teknik ve zengin tecrübelerle donanmıştır.

Soru:

— Yakalandığınız silâhlı casus gemisine ne zaman atandınız?

Cevap:

— 1967 Ocağında. Daha önceki mesleğime gelince; bir denizaltında levazım subayı idim. Daha sonra donatım subayı olarak ve diğer gemilerde yardımcı harekât subayı olarak çalıştım.

— Soru:

— Pueblo, casusluk faaliyetini esas olarak nerede yapmıştır?

Cevap:

— Bir çok defalar, Kore karasularında ve Asya'nın öteki yerlerinde casusluk faaliyetlerinde bulunmuştuk. Sovyetler Birliği ve Çin'in kara sularına da girmiş, casusluk yapmıştık.

— Soru:

— Ülkemize karşı düşmanca hareket ettiğinizi, caniyane, cüretkâr casusluk faaliyetlerinde bulunan silâhlı bir casus gemisinin kaptanı olarak, suç işlediğinizi ve siz de dahil olmak üzere, bütün mürettebatın, apaçık birer saldırgan olduğunu kabul ediyor musunuz?

Cevap:

— Evet, kabul ediyorum. Casusluk faaliyetlerimiz, uluslararası kanunların temel ilkelerini ihlâl eden, tamamen saldırgan ve câniyane hareketlerdir.

Soru:

— Bize nasıl yakalandığınızı anlatın?

Cevap:

— 1967 Aralık başlarında, gemimiz, bir casusluk göreviyle, Japonya'da Sasebo'dan ayrılmıştı. 16 Ocak 1968 de Pueblo Sovyetler Birliğinin kıyı eyaleti boyunca, bir seyahatten sonra, casusluk görevini yerine getirmek üzere, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin karasularına vardı. Birçok sosyalist ülkenin karasularına tecavüz etmiş, casusluk yapmıştık. Fakat Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti kıyılarına yaklaşırken tedirgin ve mütereddittik, çünkü Kore halk ordusunun kıyı savunmasının oldukça güçlü olduğunu ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti karasularının çok içlerine kadar girdiğimizi biliyorduk. Gizlice casusluk yaparak, kıyıdaki köylerden tüten baca dumanlarını görebilecek kadar, Wonson açıklarında Ho-do'ya yaklaşmağa devam ediyorduk. Halk Ordusunun devriye gemileri göründüğü sırada, tedirginlik ve korku içinde görevimizi yerine getiriyorduk. Derhal savaşa hazırlandık ve onlara ateş açtık. Frank A. Johnson'dan, ne şartlar altında olursa olsun, yakalanmamak emri aldığımızdan, kaçmak için her çareye başvurduk. Ama hiçbir çıkar yol yoktu. Gerçekten de, Kore ve Japonya'daki askeri üslerden yardım istemiş, fakat alamamıştık. Çünkü, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti karasularının çok içlerine girmiş bulunuyorduk. Böylece Sovyetler Birliği, Çin Halk Cumhuriyeti ve diğer sosyalist ülkelerin karasularının çok içlerinde casusluk faaliyetinde bulunduktan sonra, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin karasuları içinde, Reyo-do adasının, «39°17.4' Kuzey, 127°46.9' Doğu» en az 7.6 mil açıklarında, Kore Halk Ordusunun deniz güçleri tarafından yakalandık.

Soru:

— Casusluk görevini nerede, kim ve ne zaman vermişti, ve ayrıntılarıyla bu görev neydi?

Cevap:

— 2 Aralıkta, Japonya Sasebo limanında, Japonya'daki Amerikan Deniz Kuvvetleri Tuğamirali, Frank A. Johnson'un verdiği casusluk göreviyle yükümlendim. Casusluk görevimiz, kıyı boyunca okyanus şartlarının araştırılmasının yanısıra esas olarak uzak doğu Sovyet kıyılarına bir yolculuktan sonra, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin kıyıları boyunca, askeri hedefleri, radar şebekelerinin dağılışını, çeşitli elektrik dalgalarını, Kore Halk Ordusu deniz gücünün manevra kabiliyetini, limanlarını, kapasitesini, giren ve çıkan gemilerin sayı ve yeteneklerini keşfetmek ve bunları araştırmaktı.

Soru:

— Casusluk görevinizi yerine getirmeden önce, ne gibi hazırlıklar yaptınız?

Cevap:

Frank A. Johnson'dan casusluk görevini aldıktan sonra, gemimizin silâh ve teçhizatını düzenlemeye ve takviye etmeye koyulduk. Gemimizin, casus gemisi niteliğini gizlemek amacıyla da, onun açık denizlerde okyanus şartlarını inceleyecek ve okyanus maddelerinden örnekler alacak, bir okyanus araştırmaları gemisi biçimine soktuk. Gemimiz casusluk faaliyetlerini gizlemek için, casusluk faaliyetleri boyunca, Amerikan bayrağı bile çekmemiştik.

Soru:

— Pueblo, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin karasularına tecavüz ettikten sonra, hangi casusluk faaliyetlerinde bulunmuştur?

Cevap:

— Kore karasularına tecavüz ettikten sonra, çeşitli askeri hedeflerin dağılışı ve Jhongjin, Wonson ve diğer birçok yerlerdeki çeşitli elektrik dalgaları konusunda casusluk yaptık. Ayrıca, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin kara sularının derinliğini, akıntılarını, su ısısını, okyanus şartlarını, tuzluluk derecesini, en son model çeşitli izleme ve ölçme âletleri, casusluk cihazları ile izledik ve araştırdık. Radar şebekeleri, limanların kapasiteleri, giren ve çıkan gemi sayısı ve Kore Halk Ordusu Deniz Gücünün manevra kabiliyeti hakkında bilgi topladık.

— Soru:

— Casusluk faaliyetlerinde hangi yöntemleri kullandınız?

Cevap:

— Karasularınıza tecavüz ettikten sonra, radar tesbit etme araçları da dahil olmak üzere, çeşitli, en son model âletlerle, askeri hedefleri araştırıp saptayarak, ve okyanus şartlarını ölçüp, örnekler alarak casusluk faaliyetlerimizi yürüttük.

Soru:

— Bildirildiğine göre, geminizde iki sivil varmış. Bunlar da kimdi?

Cevap:

— İşin doğrusu, onlar deniz coğrafyacılarının klavuzluğunda, askeri casusluk görevleri yapan, özel casusluk ajanlarıydı. Gemimize, 1967 Aralığında tâyin olunmuşlardı. İsimleri, Dunnie Richard Tuck ve Hanry Iredaile'dir. Beraberlerinde, resmen Donanma Dairesinden, kıyı araştırma bölümü direktörünün imzaladığı yazılı emirleri taşıyorlardı. Casusluk faaliyetlerinde bize katılırken, başka önemli özel görevler de yerine getiriyorlardı.

Soru:

— Sizi bu casusluk faaliyetlerine sürüklerken, sahne arkasındaki idarecilerin ne plân hazırladıklarını biliyor musunuz?

Cevap:

— Asyada ve özellikle Kore'de yeni bir saldırgan savaş için, yapılan hazırlıkları hızlandırmak, sanırım. Frank A. Johnson, bizi, savaş hazırlıklarıyla ilgili olarak, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, Sovyetler Birliği ve Çin kara sularında casusluk etmeye gönderdi. Amerikan Savunma Dairesinin Kore'ye ve Vietnam'a iki cephe gözü ile baktığını biliyorum, özellikle G. Kore ve Vietnam'da durum son zamanlarda Amerika'nın aleyhine döndüğünden, görevimiz çok önem kazanmıştı. Böylece, daha kesif casusluk faaliyetlerinde bulunduk ve ve CIA'ya bilgi verdik.

Soru:

— Mütecaviz casusluk faaliyetlerinizden dolayı yakalandıktan sonra neler hissediyorsunuz?

Cevap:

— Yakalandıktan sonra, herşeyden önce ve herşeyden çok, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin bize gösterdiği insanca muameleden dolayı derinden duygulandım. Bizler, apaçık saldırı ve casusluk faaliyetlerinde bulunan ağır suçluları. Fakat iyi muamele gördük. Sıhhatimiz çok iyidir ve yaşantımızda hiçbir zorlukla karşılaşmadık.

Soru:

— Ailelerinize, akrabalarınıza ve arkadaşlarınıza söyleyecek bir şeyiniz var mı?

Cevap:

— Birkaç söz söylemek istiyorum. Herşeyden önce, onlara, emniyette ve sağlam olduğumu bildiririm. Benim ve mürettebatımın hiçbir mazeretimiz yok, çünkü ağır bir suç işledik. Bence, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin ceza kanunlarına göre cezalandırılmamız gerekir. Fakat, böyle bir suç işlemeğe, para ve şeref vaadleriyle sürüklendik.

Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin acıyıp bizi affetmesi, en büyük dileğimdir. Affetsinler ki, bizi endişeyle bekleyen ana babalarımıza, karılarımıza ve çocuklarımıza kavuşalım.

İTİRAFNAME

Ben, Birleşik Amerika'nın Pasifik Filosuna mensup, PEUBLO gemisinin kaptanı Lloyd Mark Bucher'im. Gemim Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin karasularına girdikten sonra, casusluk yaparken yakalanmıştır.

Seri numaram, 58215401 dır. Amerika Birleşik Devletleri Idaho Pocatello'da doğdum. 38 yaşındayım.

Peublo'nun benden başka beşi subay olmak üzere 83 mürettebatı vardır. Mürettebatın 75'i resmî görevli, 2'si sivil mürettebattır.

Gemim Japonya'nın Sasebo'sunda iken, CIA'nın verdiği emri yerine getirmek üzere görevlendirildim.

2 Aralık da, A.B.D. nin Japonya'daki Sasebo Deniz Üssünde, Kumandan Amiral Frank A. Johnson, Sovyetler Birliği Uzak Doğu bölgelerinde, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti kıyı ve kara sularında casusluk faaliyetlerini yapmam için emir verdi.

Gemimin görevi, sosyalist ülkelerin kara sularındaki faaliyetleri izlemek ve haberleri toplamaktı.

Bu casusluk faaliyetleri sırasında, sosyalist ülkelerin kıyılarına ait toplanan haberleri, A.B.D. nin CIA merkezine, özel cihazlarla yolluyorduk.

Son olarak, bize CIA tarafından, Sovyetler Birliğinin Uzak Doğusundaki bölgelerde ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyetindeki faaliyetleri izlemek üzere, önemli bir görev verilmişti.

CIA, eğer verilen bu görevi başarıyla yürütürsek, personele bol miktarda dolar vereceklerini ve ayrıca bana da şeref madalyası takacağını vaadetmişti

Bu emri aldıktan hemen sonra, gemimin silâh ve malzeme ikmalini yaptım ve casusluk faaliyetleri için gereken hazırlıkları tamamladım.

Sonra, gemiyi Okyanusta araştırma yapacak bir görev almış gibi göstererek, Sasebo limanını terkettik. Sovyetler Birliği deniz faaliyetlerini izleyerek, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti karasularına girdik. Güya, Okyanus şartlarında, inceleme, elektronik ve elektrik dalgaları, magnetik şartlar ve Okyanus maddeleri üzerine araştırma yapıyorduk.

16 Ocak 1968 tarihinde Sovyet karasuları yoluyla Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti karasularına girmiştik. Aldığımız emirlere uygun olarak, gemim çok uyanık bir durumdaydı. Radarlar ve çeşitli gözetleme âletleriyle Chongjin, Wonsan ve diğer birkaç bölgede gizli bir şekilde Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin karasularının derinlik, akıntı, ısı denizdibi, su yoğunluğu ve su berraklığını izledik, araştırdık. Radar şebekesini, limanların kapasitelerini, giren ve çıkan gemileri ve Kore Halk Ordusu Deniz Gücünün, manevra kabiliyetini tesbit ettik.

Ayrıca çeşitli askerî tesisler, sanayi merkezlerinin dağılışları, doğu kıyısı boyunca, silâhlı kuvvetlerin yayılışı üzerine casusluk ettik. Kore Halk Ordusunun gemileri göründüğünde, Ryodo Adasının 7,6 mil mesafesinde (39 derece 17,4' Kuzey, 127 derece 46,9' Doğu) açıldık. Derhal alârma geçtik ve Halk Ordusunun devriye gemilerine ateş açarak kaçmaya çalıştık. Fakat durum bizim için daha tehlikeli bir hal aldı ve böylece, adamlarımdan biri öldü, biri ağır, ikisi de hafif yaralandı. Çıkar yol yoktu ve Halk Ordusunun devriye gemileri tarafından yakalandık.

Şimdi, yakalandıktan sonra, açıkça kabul ediyorum ki, hareketimiz, anlaşmaları, tamamen ihlâl eden caniyane bir hareket ve tam bir saldırıdır.

Casusluk faaliyetleri sırasında, gemimin faaliyetlerini gizlemek amacıyla hilelere başvurduk. Yani, Amerikan bayrağı çekmedik ve açık denizlerden karasularına tecavüz ederek, casusluk faaliyetlerinden sonra, en son hızla karasularından çıktık.

Gemim, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin karasularına tecavüz ettiği için ve mütecaviz casusluk faaliyetlerinde bulunurken, kendilerini müdafaa etmek durumunda olan Kore Halk Ordusunun devriye gemileri tarafından yakalandığı için suçumun hiçbir mazereti yoktur.

Benim ve adamlarımın işlediği suç tamamen sabit olmuştur. Ben ve mürettebatım böylesine ağır bir suç işledik, fakat ana-babalarımız, karılarımız ve çocuklarımız endişe içinde, memlekete sağ salim dönmemizi bekliyorlar. Bu yüzden sadece, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin bize acıyıp affedeceğini ümit ediyoruz. Benim ve mürettebatımın en büyük isteği budur.

Kore Halk Cumhuriyeti Bildirisi

A. B. D. emperyalistleri, şimdi yine, Birleşmiş Milletleri yeni bir saldırgan amaç için kullanmaktadır. Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti savunma görevini yapma zorunluluğu içinde, silâhlı casus gemisi Pueblo'yu karasularımızda düşmanca faaliyet gösterirken yakalayınca, A. B. D. emperyalistleri, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetini, «Uluslararası kanunları çiğniyor» diye, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine şikâyette bulunmuşlardır.

Bu saldırganların en mütecaviz, en utanmazca ve en küstah bir davranışıdır. A. B. D. emperyalistlerinin saldırgan niyetini açıkça ortaya koyması bakımından, Pueblo önemli bir olaydır.

Özel silâhlarla teçhiz edilmiş, Pueblo casus gemisi, birçok askeri üsler, ordu ve endüstri merkezleri, liman ve kıyı boyunca, CİA'den aldığı emirlere göre Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti karasularında, 39° 17,4' kuzey ve 127° 46,9' doğu bölgesinde casusluk faaliyeti yaparken, birçok casusluk âletiyle birlikte 23 Ocak günü, suçüstü yakalanmıştır.

Saldırgan Amerikan emperyalistleri, sistemli olarak Kore Mütarekesini ihlâl etmiş ve Cumhuriyetin kuzey yarısına karşı durmadan askeri provakasyona girişmişlerdir.

Amerikan emperyalizminin silâhlı casus gemisi Pueblo'nun, provakasyon hareketleri, Kore Mütarekesinin apaçık ihlâli, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetine karşı açık bir saldırı, Amerikan emperyalizminin Kore'de yeni bir savaş açmak için giriştiği plânlı manevraların bir halkası, Uzak Doğu'da dünyanın diğer yerlerinde, barışa indirilen ağır bir darbedir.

Amerikan emperyalistleri şimdi de çılgınca bir savaş yaygarası koparıyor, suçlarını gizlemek ve haklı gözükmek için, Pueblo olayını Birleşmiş Milletlere getiriyor ve bir yandan da silâhlı güçleri geniş çapta seferber ederek, — misilleme tedbirleri — alacaklarını söylüyorlar.

Kahraman Kore halk ordusu ve bütün Kore halkı, Amerikan emperyalistlerinin her türlü provakasyon ve saldırısına karşı durmak üzere, tamamen hazırlıklıdır ve eğer saldırmağa cesaret ederlerse, düşmanlara kesin bir imha darbesi indirecektir.

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ve bütün Kore halkı, barışa ve adalete değer veren bütün sosyalist ülkelerin, Asya ve Afrikadaki milli bağımsız ülkelerin ve dünyanın bütün ilerici insanlarının, Amerikan emperyalizminin Kore'de yarattığı tehlikeli duruma büyük önem vereceğine ve Amerikan emperyalistlerinin saldırgan kollarını kırmak üzere, azimle mücadele edeceklerine ve Kore halkına, milli şerefi ve ülkesinin bağımsızlığını korumak üzere giriştiği haklı mücadelede, tam destek olacağına inanmaktadır.

TÜRK SOLU — Haftalık Gazete ★ Sahibi Şerif Tekben ★ Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Vahap Erdoğdu ★ Teknik Yönetim: Ahmet Say, Bora Gözen ★ İdare yeri ve abone adresi: Babıâli Cad. No. 31 İstanbul Tel: 27 39 61 ★ Ankara Temsilciliği: Meşrutiyet Cad. Altın Han No. 17 ★ Dizgi ve baskı: Son Telgraf Matbaası, İstanbul. Tel.: 27 54 12 ★ İstanbul dağıtımı: Fuat Büte, Tel.: 27 89 49 ★ Ankara dağıtımı: Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi ★ Ege Bölgesi Dağıtımı: Orhan Özşişman, İzmir, Anadolu dağıtımı: Sabri Özakar, İstanbul Tel.: 27 23 68 ★ Yıllık abonesi: Yurt içi: 20 TL. Avrupa uçak: 60 TL., Amerika uçak: 150 TL. İlân santimi 20 TL. Yayın ilânları yüzde elli indirimlidir.